Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 599

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 30 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1885 (Ն. Տ.) 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1886

5 ՌԷՊԻ ԻՒԼ ԱԽԸՐ 1303

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	գանձեալ արժէքն		200
» » Վեցամսեայ	»	»	100
» » Եռամսեայ	»	»	50
Գաւառաց » եւ Արտաքին Թղթատարով տարեկան	»	»	240
Գաւառաց համար եւ Արտաքին Թղթատարով վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	Ֆրանք		58
» » վեցամսեայ	»		26

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ԻՍԹԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
Գարաքէօյ, Գալաթիա, Տէյիրմէն-խան

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՇԱԲԱԹ, 28 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊԵԼՃԻՔԱՅԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՒՍՏՐԱԼԻԱ

Ո՛չ մէկ մատենագրութիւն կամ հեղինակութիւն, նաեւ ո՛չ մէկ հաստատութիւն կամ իշխանութիւն, ազգային, վարչային կամ կրօնային, կարող եղած է կամ է մի և նոյն չափով մատուցանել մանաւոր ծառայութիւն մը, զոր հայ Լրագրութիւնը լաւին յարատեւութեամբ մատուցանելու վրայ է հայ ազգութեան, և որ ունի իւր մեծ նշանակութիւն ու կարեւորութիւն։

Հայ հեղինակաց գործերը դիւրաւ չեն տարածուիր հայ գաղթականութեանց մէջ։ Կան հայաբնակ վայրեր ուր Էջմիածնի Հայրապետութիւնը, Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանը, կամ ո՛ և իցէ հայ Առաջնորդութիւն իշխանութիւն չեն վարեր։ Հայեր մուտ գտած են նաև այնպիսի հեռաւոր աշխարհներ, ուր հայ եկեղեցական մը մինչ չընկերանար անոնց։ Բայց այն ամեն վայրաց ու աշխարհաց մէջ, այն ուելի կամ նուազ կարեւոր հայ գաղթականութեանց մէջ, ի մի քան ուր որ Հայեր կարող եղած են չնչել, — և չկայ ցամաք կամ կղզի ուր Հայք թափանցած չլինին, — հայ լրագիրն հետեւած է հայ ուղեւորին և հայ գաղթականին։

Պելճիոյ Անվերս քաղաքէն և Ովկիանիոյ Մէլպուրն կղզւոյն Մաքասար մայրաքաղաքէն, — երկրագունդիս երկու հակոտնայներէն, — մեզ ուղղուած երկու հետաքրքրաշարժ Թղթակցութիւնք, զորս հրատարակեցինք մեր դեկտ. 26 և 27 Թիւերով, թէ՛ ուղղակի և թէ՛ անուղղակի ուշադրութիւն կը հրաւիրէին հայ Լրագրութեան այս եղական յատկութեան վրայ։

Եթէ Լրագրութիւնն, ի տեսականին, ազգի մը քաղաքական, ընկերական և իմացական վիճակին արտաքին յայտարարը կը համարուի, հայ Լրագրութիւնն, ի գործնականին, եղած է հայ ժողովրդեան քաղաքակրթութեան ջերմաչափն յաչս օտարազգեաց, որք մեր գիրքերը չեն կրնար կարդալ, որք շատ հեռի են մեր դպրոցներն և մեր բարեգործական հաստատութիւններն այցելու համար, որք շատ չեն հետաքրքրիր մեր պատմութեան և մեր աշխարհագրութեան, բայց կամայ թէ ակամայ ամեն ժամանակ աշխարհի ամեն կողմը կը տեսնեն մեր լրագիրները։

Շատ օտարազգիք, — կ՚ըսեն մեր կը Թղթակիցք միահամուռ, — զարմանօք կը հաստատեն հայ ազգութեան մը գոյութիւնն, և այդ ազգութեան արդէնբաւական քաղաքակրթութեամբ մը օժտուած լինելը՝ տեսնելով մեծ և կանոնաւոր դիրքով ու ձեւով հայ թերթերը, զորս կը ստանան իրենց մէջ բնակող հայ գաղթականք։

Մեզ համար լոկ ազգային անապարծութեան խնդիրմը չէ այս։ Ամենքս ալ աւելի կամ նուազ գիտենք մեր ներքին վիճակը։ Բայց մեր մէջ ամենէն յուսահատք և անշուշտ կը փափաքին որ հայ ազգին վրայ լաւ համարում ունենան օտարազգիք։ Ընկերական և մինչև իսկ անհատական շահու խնդիր մ՚է այս։ Ի՛նչ աչքով որ կը նայուի բովանդակ ազգին, շատ անգամ նոյն աչքով կը նայուի նոյն ազգին անհատներուն։ Հայ գաղթականը մինչ շահ ունի, բարոյապէս և նոյն իսկ նիւթապէս, որ օտարազգիք լաւ համարում ունենան իւր ազգին վրայ։ Եւ հայ գաղթականն աչա՛ ուրախութեամբ կը գրէ անլուր վայրերէ թէ, իւր ձեռքը տեսնելով Արեւելքի պէս թերթ մը, օտարազգին լաւ համարում կ՚ունենայ հայ ազգին վրայ։

Այս ծառայութիւն, զոր երկու տարիէ հետէ Արեւելքին վիճակուած է մատուցանել Ազգին, Արեւելքէն առաջ ուրիշ թերթեր մատուցին։ Ամեն Հայ որ գոյզն ծանօթութիւն մ՚ունի ազգային Լրագրութեան պատմութեան վրայ, երախտագիտութեամբ կը յիշէ թէ իբր կէս դար յառաջ Իզմիրի Արշալոյս Արարատեան լրագիրն էր որ յարաբերութեան միջոց մ՚եղած էր ընդ մէջ Արեւմտեան Հայոց և Արեւելեան Հայոց կալկաթոյ և Պարսկաստանի, և հայկական կարեւոր գաղթականութեան որ ի Հնդիկս, երբ չկային ո՛չ կանոնաւոր Թղթատարութիւն, ո՛չ հեռագիր, ո՛չ ուրիշ թերթ, և երբ ո՛չ մէկ ազգային իշխանութիւն Ազգին այն հեռաւոր մասանց հետ կանոնաւոր յարաբերութիւններ կը հաստատէր և կը մշակէր։ Երկար տարիներով, Հնդկաստանի Հայք Ազգին վրայ ամեն ծանօթութիւն տասն և հինգ օրն անգամ մը հրատարակուող Արշալոյսէն կը ստանային։ Այն հին և մթին ժամանակները, բրիտանական կառավարութիւնն իսկ գիտած էր Արշալոյսին Արեւելեան մէջ գտած ընդունելութիւնն և մանաւանդ Հնդկաստանի Հայոց վրայ ունեցած ազդեցութիւնն, և եթէ չենք սխալիր՝ պաշտօնական դատած էր տարեկան նպաստով մը քաջալերել հանդուցեալ Պալտազարեանն։

Ցետոյ Մասիս առաւել ընդարձակ հիման մը վրայ և աւելի արդիւնաւորապէս նոյն ազգային ծառայութիւնը մատոյց ընդ երկար։ Գալիֆորնիայէն մինչև Ճաբոն, Չինաստանէն և Հնդկաստանէն մինչև Նիւ Եորք, Հիւսիսային Եւրոպիոյ մայրաքաղաքներէն մինչև Բարեյուսոյ Հրուանդանն և Քիմպըրլէի ադամանդի հանքերն, և Սինկաբուրէն և Երջանիկ Արաբիայէն մինչև Սքարպորօ (Անգլիա), հայ գաղթականներ անհամբեր էին Մասիս ստանալու։ Պիրմանիոյ Արքունիքը բաժանորդ եղած էր Մասիսին, ձեռամբ իւր արտաքին գործոց նախարարին որ հայ մ՚էր, Թիպօ Թագաւորին վախճանեալ հօր օրով։ Այս պայմանաց ու հանգամանաց մէջ այժմ Արեւելք բռնած է Մասիսի տեղն, իւր հիմնարկութեան սկիզբէն ի վեր ջանադիր լինելով եւս առաւել ընդարձակելու եւ զօրացնելու այս արդիւնաւոր կապակցութիւններն աշխարհի ամեն կողման Հայոց հետ։

Ժամանակներն ո՛րչափ փոխուած են, կը բացադանչեն շատեր դժգոհութեամբ։ Բայց փոփոխմունք զորս կը բաժ են ժամանակներն՝ անօգուտ եւ անյաջող չեն եղած միշտ։ Ամենքս ալ կ՚ընդունինք թէ բովանդակ Հայ Ազգին համար ո՛րչափ մեծ կարեւորութիւն ունեցող խնդիր մ՚է Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի մ՚ընտրութիւնն, իւր ո՛չ միայն եկեղեցական, այլ նաեւ ազգային և ընկերային երեւոյթներով։ Գիտենք նաեւ թէ ընդհանուր Հայոց համար անտարբեր խնդիր մը չէ Կ. Պոլսոյ և Երուսաղէմի Պատրիարքաց ընտրութիւնք, հայաբնակ գաւառաց ու երկրաց վերաբերող դէպքեր, Հայոց իմացական և ընկերական յառաջդիմութեան վերաբերող իրողութիւնք, եւլն։ Բայց այս ամեն դէպքերու վրայ, երբ մեծ դիրքով հայ օրաթերթ մը գոյութիւն չունէր, ո՛րչափ ուշ եւ ո՛րչափ թերի ծանօթութիւն կը ստանային մեր հեռաւոր եղբարք։ Տեղեկութեանց ուշ, անորոշ և թերի գալուն ուղղակի համեմատութեամբ, տեղեկացեալ նշանաւոր դէպքերն ալ նուազ հետաքրքրութիւն կը շարժէին այն հեռաւոր Հայոց մէջ։ Այսօր ո՛րչափ տարբեր են իրերն։ Ահա՛ գիտենք թէ, մեզմէ մէկ ու կէս ամսուան ճամբայ հեռի, հողագնտոյս հակառակ կողմն, Աւստրալիոյ կամ Խաղաղական Ովկիանու խիստ քիչ ծանօթ մէկ կղզւոյն մէջ բնակող երեք Հայազգիներ Արեւելքի միջոցաւ նո՛յնչափ կանոնաւորապէս եւ նո՛յնչափ ուշադրութեամբ հետեւած են կաթողիկոսական խնդրոյն ամեն երեւոյթներուն, ամեն վէճերուն և ամեն որոշումներուն, որչափ Կ. Պոլսոյ և Իզմիրի Հայերն։ Եւ ո՛րչափ հեռաւորութեան մէջ, մանաւանդ ամեն գաղթականութեան և պանդխտութեան մէջ, ո՛րչափ առաւել աւիւրժանօք, ո՛րչափ առաւել անհամբերութեամբ կը կարդացուին ամեն դէպքեր ու խնդիրներ, որք կը վերաբերին մայր-հայրենեաց և մայր-ազգութեան։

Ազգային, բարոյական, ընկերական և նիւթական ամեն նկատմունք կը պահանջեն ուրեմն որ այնպիսի մեծ ծառայութիւն մատուցանող այնպիսի կարեւոր հաստատութիւն մը, — մեծադիր հայ օրաթերթ մը, — միշտ կանգուն և փայլուն պահուի։ Եթէ յիսուն տարի առաջ Արշալոյս մը կը բաւէր իւր փոքր դիրքով և իւր ամսեայ կամ կիսամսեայ հրատարակութեամբ. եթէ տասն և հինգ տարի առաջ Մասիս կը բաւէր իւր կիսաշաբաթական միջակ դիրքով, այսօր մեծ դիրքով Արեւելք մը հազիւ կը բաւէ ժամանակին անհրաժեշտ պահանջմանց։ Մեր ազգին բազմադիմի յարաբերութիւնք և քաղաքական ու տնտեսական պայմանք հարկաւոր կ՚ընեն որ մեր շուրջը տեղի ունեցած քաղաքական, անտեսական, ընկերական և իմացական դէպքերուն վրայ հայ ժողովուրդն անհամեմատապէս աւելի արագ, աւելի առատ և աւելի կանոնաւոր տեղեկութիւններ ու տեսութիւններ ունենայ։ Կրթութեամբ հայ ազգային զգացման ալ ըստ ամէ մշակման շնորհիւ, ամեն տեղերու Հայք ուրիշ տեղերու Հայոց վիճակին վրայ թէ՛ աւելի շատ և թէ՛ աւելի ճիշդ ծանօթութիւններ կը պահանջեն այսօր քան քառորդ դար յառաջ։ Ըռեւեւս թէ լաւատես, ամենքս ալ պարտինք հաստատել այս յառաջդիմութիւն։ Հայ ժողովրդեան համար ո՛չ միայն անմիջական պէտք մ՚է, այլ նաեւ ազգային արժանապատուութեան խնդիր մ՚է ըստ կարի բարեկարգ, բարգաւաճ և փայլուն վիճակի մը մէջ պահել հաստատութիւն մը, օրգան մը, որ իւր գրեթէ միակ ներկայացուցիչն է օտարազգեաց աչքեւ, որ իւր ներքին վիճակին պատկերն է իւր հեռաւոր եղբարց քով, և որ սահմանուած է իւր ժամանակակից պատմութեան գլխաւոր աղբիւրը լինելու իւր ապագայ սերնդոց համար։

Արեւելքի պաշտօնն այսչափ բարձր նկատել՝ մեզ համար ո՛չ միայն իրաւունք մը այլ մանաւանդ պարտք մը համարած ենք միշտ։ Ո՛րչափ բարձր է իդէալն, ա՛յնչափ մեծ են դժուարութիւնք։ Թերեւս միակ հայ թերթն է Արեւելք որ չի հրատարակուիր իբրեւ շահու աղբիւր, կամ իբրեւ ապրուստի միջոց։ Այս բացառիկ դիրքն Արեւելքին կուտայ այնպիսի յատկութիւններ, զորս կը տեսնենք թէ մեր Ովկիանեցի յարգոյ նամակագիրն իսկ գիտած է։ Նոյն դիրքն ու կոչումն Արեւելք այսուհետեւ ալ պիտի պահէ, փոխան լինելով թէ իւր ընթերցողաց աջակցութիւնն եւ ներողամտութիւնն իրեն միջոց պիտի ընծայեն ամ ըստ ամէ աւելի արդիւնաւոր և աւելի գոհացուցիչ կերպով կատարելու զայն յոյժ փափուկ և կարեւոր դեր, զոր Արեւելք ստանձնած է հայ Լրագրութեան և հայ ազգային կենաց մէջ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Պ. ԺԻՒԼ ԿՐԷՎԻ. Ֆրանսական Հանրապետութեան նախագահն, ուրիշ շատ մը նշանաւոր Փրանսացի քաղաքագիտաց պէս, գործի սկսած էր իբրեւ փաստաբան։ Պըզանսոնէ Բարիզ գնաց, իրաւագիտութեան պարապեցաւ, փաստաբան եղաւ, և քիչ ատեն կարեւոր դիրք մը սկսաւ բռնել հանրապետական կուսակցութեան մէջ։ 1839 ին, երբ ընկերվարական-յեղափոխական Պարպէս և ընկերք դատի ենթարկեցան քաղաքական յանցանօք, Պ. Կրէվի անբաստանելոց փաստաբանութիւնն ստանձնեց, և ա՛յնպիսի եղանակաւ մը կատարեց, որ կառավարութեան ուշադրութիւնը գրաւեց իբրեւ նշանաւոր մարդ մը։ Երբ, 1848ի Յեղափոխութիւնը ծագելով, Բ. Հանրապետութիւնն հաստատեցաւ, Առժամանակեայ Կառավարութիւնն զՊ. Կրէվի ղրկեց իւր բնիկ Ժիւրայի նահանգն իբրեւ Պաշտօնեայ, ուստից Պ. Կրէվի շատ չանցած Սահմանադիր Ժողովոյն անդամ ընտրեցաւ ոչ նուազ քան 65,000 քուէիւք։ Հանրապետական կուսակցութեան մէջ իւր դիրք այնչափ լաւ էր արդէն որ Ժողովոյն դէր-նախագահներէն մին եղաւ։ Սոէպ կը խօսէր, և ծայրայեղ ձախակողման ամենէն ազդեցիկ պետերէն մին էր։ Պ. Կրէվի Սահմանադրութեան բարեփոխումներ առաջարկեց, յատկապէս Հանրապետութեան Նախագահին պաշտաման դէմ ուղղեալ, զոր կ՚ուզէր կա՛մ բոլորովին ջնջել, և կա՛մ ամեն նախաձեռնութենէ ու զօրութենէ զուրկ դիրքի մը մէջ դնել, որպէս զի փառասէր ոմն, հնարքով մը Հանրապետութեան Նախագահ ընտրուելէ յետոյ, չկարենար կապտել ամեն իշխանութիւն, և Հանրապետութեան հարուած տալ։ Թէեւ Սահմանադիր Ժողովն ստուար մեծամասնութեամբ մերժեց Պ. Կրէվիի բարեփոխումները, բայց ապագայ Նախագահին դաշակած վտանգը շատ չանցած տեղի ունեցաւ՝ Լուի Նաբոլէոն Իշխանին Հանրապետութեան տասնամեայ Նախագահութիւնն և ապա Կայսրութիւն հռչակելուն շնորհիւ։

Այս պետական հարուածի վրայ, Պ. Կրէվի հանրային կեանքէ քաշուեցաւ, մինչեւ 1868, Բ. Կայսրութեան դէպ ի վերջերն, յորժամ Ժիւրայի գաւառէ մը Երեսփոխան ընտրեցաւ ի դիմաց հանրապետական ընդդիմադիր կուսակցութեան։ Կայսրութեան վերջին ամաց մէջ բաւական նշանաւոր դեր մը կատարեց ընդդիմադիր կուսակցութեան մէջ, և գերմանական պատերազմէն ետքը, թէեւ սկսպ. 4ի հանրապետական նորահաստատ կառավարութեան մէջ մասնակցութիւն չունեցաւ, միայն միշտ իբրեւ մին ի կարեւորագոյն անդամոց հանրապետական կուսակցութեան։ Երբ 1871 ի Ազգային Ժողովն ընտրեցաւ հաշտութիւն կնքելու համար, Պ. Կրէվի միանգամայն երկու նահանգներէ ընտրեցաւ, Սէնի (Բարիզի) նահանգէն ալ 51,000 քուէ ստանալով։ Եւ թէպէտ Ժողովոյն մեծամասնութիւնք միապետական էր, Պ. Կրէվի գրեթէ միահամուռ ընտրեցաւ Նախագահ նոյն Ժողովոյ։

Պ. Կրէվի վարեց զայս պաշտօն մինչեւ 1873 ապրիլ, և ամեն կուսակցութիւնք կը խոստովանէին թէ Նախագահական աթոռին վրայ իւր ընթացք թէ՛ կատուկ էր և թէ՛ ճարտար։ Բայց Արքայականք յայտնապէս իրեն հակառակ գտնուելով, Պ. Կրէվի պարտաւորեցաւ հրաժարիլ, և իրեն յաջորդեց Պ. Պիւֆէ, միապետական պարագլուխ։ Այնուհետեւ, թէ՛ այն մեքենայութեանց միջոցին որոց ելքն եղաւ Պ. Թիէրի անկումն Հանրապետութեան Նախագահի պաշտօնէն, և թէ՛ Մարէշալ Մաք Մահոնի Նախագահութեան միջոցին, Պ. Կրէվի միշտ ազդուապէս գիմադրեց ինքնակոչ Պահպանողականներուն, որոց միակ նպատակն էր տապալել Հանրապետութիւնն։ Հարկ չկայ մանրամասնօրէն պատմելու թէ ի՛նչպէս, Մաք-Մահոնի օրով, Միապետութիւն հաստատելու ճիգեր եղան. թէ ի՛նչպէս Նախագահն, որ ինք եւս սիրող չէր Հանրապետութեան, գրչի հարուածով մը պաշտօնանկ բրաւ հանրապետական նախարարութիւն մը, և 1877 մայիս 16 ին՝ միապետական կուսակցութեան պետերուն յանձնեց նախարարական պաշտօններն, և թէ ի՛նչպէս Պ. Պ. Պրոլի-Ֆուրդուի Նախարարութիւնն այն ժամանակէն մինչեւ 1877 հոկտ. ի ընդհանուր ընտրութիւնք Ֆրանսայի ամեն նահանգաց մէջ բռնապետական միջոցներ ի գործ դրաւ՝ Հանրապետականները նուաճելու և միապետական ընտրելիներն յաջողցնելու համար, Բայց ընդհանուր ընտրութիւնք, կամեէգդայի առաջնորդութեամբ, ցուցուց թէ երկիրն ստուար մեծամասնութեամբ հակառակ էր Միապետականաց։ Ի զո՛ւր Մարէշալն ու բարեկամք փորձեցին երկիրը կառավարել իրենց դէմ ունենալով Երեսփոխանութեան մեծամասնութիւնը։ Մաք-Մահոն 1879 յունուար 30ին ինքնին հրաժարեցաւ, ասպարէզն Հանրապետականաց առջեւ բաց թողլով։

Հանրապետութեան համար ճշմարիտ յաղթանակ մ՚էր այս դէպք։ Հանրապետութիւնն Հանրապետականաց մնաց, և Հանրապետականք, որք արդէն Երեսփոխանութեան Նախագահ ընտրած էին զՊ. Ժ. Կրէվի, 1879 փետր. ին Հանրապետութեան Նախագահ ընտրեցին եօթն տարւոյ համար։

Պ. Կրէվի 1848ին Հանրապետութեան Նախագահութեան պաշտօնը ջնջել ուզած էր։ 1873ին ալ Նախագահական եօթնամեայ պաշտօնին իւր քուէն զլացած էր։ Երբ, զարմանալի հակադրութեամբ մը, ինք եղաւ Նախագահ Հանրապետութեան, ուզեց գէթ արդեամբ հաւատարիմ մնալ իւր սկզբանց. ուստի բոլորովին չէզոք և մեկուսի դիրք մը բռնեց, ամեն ինչ Նախարարութեան և Խորհրդարանին թողլով։ Իւր օրով Եր-

—)(8)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ՄԱԹԻԱՍ ՍԱՆՏՈՐՖ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Բ.

ՄԱԹԻԱՍ ՍԱՆՏՈՐՖ ԿՈՄՍ

Զիարդ և իցէ, ի նպաստ հունգարական անկախութեան նիւթեալ դաւադրութեան գաղտնիքը լաւ պահուած էր։ Ոչինչ կրնար կասկած տալ ոստիկանութեան թէ դաւադրաց պետերն Աքուէտոթթոյի ծառուղւոյն այդ համեստ տան մէջ գումարուած էին։

Այսպէս ահա, այդ ձեռնարկին յաջողման համար ամեն բան խնամով նախատեսուած կը թուէր, և միայն գործելու համար որոշուած ճիշդ պայմանաժամուն սպասել կը մնար։ Թրիէսթի և Հունգարիոյ ու Թրանսիլվանիոյ գլխաւոր քաղաքաց միջեւ փոխանակեալ ծածկագիր Թղթակցութիւնք յոյժ նուազած կամ գրեթէ վերջացած էին, եթէ անակնկալ դէպքեր չպատահէին։ Ուղեւոր Թռչունք ոչ եւս նամակներ ունէին տանելբերելիք, որովհետեւ վերջին տնօրինութիւնք կատարուած էին։ Ուստի, չափազանց զգուշութեամբ, որոշեր էին Լատիսլաս Զաթմարի տան ձեռնարկին լուսամուտը փակել ուղեւոր Թռչնոց առջեւ։

Պէտք է աւելցնել միւս կողմէ թէ, ըստ ական՝ ինչպէս պատերազմի՝ նոյնպէս և դաւադրութեանց ջիղն է։ Ուստի հարկ էր որ ապստամբութեան պահուն չպակսէր դաւադրաց։

Ինչպէս գիտեն ընթերցողք, եթէ Լատիսլաս Զաթմար և Ստեփան Պաթորի կրնային իրենց կեանքը զոհել իրենց երկրին անկախութեան համար, իրենց հարստութիւնը չէին կրնար զոհել, որովհետեւ յոյժ նիշար էին իրենց ապրուստի միջոցները։ Բայց Սանտորֆ կոմս ամրաւ հարստութիւն ունէր, և պատրաստ էր իւր կենաց հետ բովանդակ հարստութիւնն ալ վտանգի մէջ դնել իւր ձեռնարկին պիտոյից համար։ Ուստի քանի մ՚ամսէ ի վեր, իւր հողերը գրաւի դնելով, մեծ գումար փոխ առած էր, երկու միլիոն Ֆիորինէն աւելի։

Բայց պէտք էր որ այդ գումար իւր ձեռքին տակ պատրաստ գտնուէր միշտ, որպէս զի ուզած ժամանակ առնուր ու գործածէր։ Այս պատճառաւ Թրիէսթի գլխաւոր սեղանաւորներէն միոյն քով դրած էր, որոյ պատուաւորութիւնը ցայնժամ անըստգիւտ և ապահովութիւնն անկասկածելի էր։ Սիլաս Թորոնթալի տունն էր այն, որոյ վրայ խօսած էին Սարքանի և Զիրոն՝ երբոր վաղեմի գերեզմանատան մէջ դադար առած էին։

Արդ, այս պատահական պարագայ ամենածանր հետեւանք պիտի ունենար, ինչպէս որ պիտի տեսնուի յառաջիկային մէջ։

Այն տակին առթիւ, որոյ վրայ խօսք բացուեցաւ իրենց վերջին խորհրդակցութեան մէջ, Մաթիաս Սանտորֆ ըսաւ Զաթմար կոմսին և Ստեփան Պաթորիի թէ մօտ օրէն պիտի երթար տեսնէր Սիլաս Թորոնթալ սեղանաւորն և իմացնէր որ ամենակարճ ժամանակի մէջ պատրաստ բռնէ իւր ստակներն։

Արդարեւ քիչ օրէն Մաթիաս Սանտորֆ պիտի հարկադրէր Թրիէստէն սպասուած նշանը տալ, մանաւանդ որ նոյն երեկոյին թուէր էր իրեն թէ Լատիսլաս Զաթմարի տունն հսկողութեան ենթակայ եղած էր, և այս բան սրտատանջութիւն պատճառած էր իրեն։

Ժամ ութին միջոցներն, երբոր Սանտորֆ կոմսն և Ստեփան Պաթորի դուրս ելան, մին իւր բնակարանն երթալու համար ի Քօրսօ Սթատիօն, և միւսն յՕթէլ Տէլորմէ, կարծեցին նշմարել թէ երկու մարդ մութին մէջ իրենց ետեւէն կուգային ի հեռուստ յրտեսելով, և կը ջանային որ չտեսնուէին բնաւ։

Մաթիաս Սանտորֆ և ընկերն այդ կասկածելի մարդոց ո՛վ և ի՛նչ լինելն հասկնալու համար, առանց վարանելու անոնց վրայ քալեցին. բայց նոքա խոյսն անհետացան Սանթ-Անթոնիոյ եկեղեցւոյն անկիւնէն, և կարելի չեղաւ անոնց ետեւէն հասնիլ։

Գ.

ԹՈՐՈՆԹԱԼԻ ՏՈՒՆԸ

Թրիէսթի մէջ «Ընկերութիւն» գրեթէ բնաւ չկայ։ Այլ և այլ ազգաց, ինչպէս նաև այլ եւ այլ կարգի մարդոց մէջ յարաբերութիւնք յոյժ քիչ են։ Աւստրիացի պաշտօնատարք, վարչական ո՛ր դասակարգէ եւ լինին, զիրենք բարձրագոյն աստիճանի վերաբերեալ կը համարին։ Ընդհանրապէս նշանաւոր մարդիկ են, կրթեալ, բարեբարոյ, բայց թոշակնին փոքր է, իրենց դրից անպատասխան, ուստի և չեն կրնար մրցիլ վաճառականաց և սեղանաւորաց հետ։ Սոքա ալ, որովհետեւ ընդունելութիւնք հազուադէպ են ընչեղ ընտանեաց մէջ, եւ պաշտօնական համախմբութիւնք ալ գրեթէ բնաւ չկան, կը հարկադրին արտաքին շռայլութեանց մէջ ընկնիլ, ճոխապանծ կառքերով պտըտիլ քաղաքին փողոցներուն մէջ, և իրենց կանայք ալ շքեղ արդուզարդերով և թանկագին ու առատ ադամանդներով պճնազարդեալ կ՚երեւին Թէաթրոյ Գոմունալէի կամ Արմոնիայի թատրոններուն մէջ։

Այս մեծափարթամ ընտանեաց մին էր այն ժամանակ և Սիլաս Թորոնթալ սեղանաւորին ընտանիքն։

Այն տան գլուխն, որոյ վարկն Աւստրոյ-Հունգարական պետութեան երկիրներէն դուրս կը տարածուէր, երսուն-եօթն տարու մարդ մ՚էր։ Աքուէտոթթոյի ծառուղւոյն վրայ ապարանի մը մէջ կը բնակէր Տիկին Թորոնթալի հետ, որ քանի մը տարու փոքր էր իրմէ։

Սիլաս Թորոնթալ ամենահարուստ սեղանաւոր մը ճանչուած էր, և այնպէս պարտէր լինիլ։ Պորսայական յանդուգն բայց յաջող շահադիտութիւնք, Աւստրիական Լոյտի ընկերութեան եւ այլ մեծամեծ տանց հետ ընդարձակ գործառնութիւնք, եւս և կարեւոր փոխառութիւնք, որոց հրապարակ հանումն իրեն յանձնուած էր, մեծամեծ գումարներ բերած կրնային լինիլ։ Ասոր տնական պերճաշուք կենցաղ մ՚ունէր, որ յոյժ փայլուն կ՚երեւցնէր զայն։

Սակայն, ինչպէս որ լսեր էր Սարքանի իւր Զիրոն ընկերին, հաւանական էր որ Սիլաս Թորոնթալի գործերն այն միջոցին քիչ մը շփոթած լինէին, գոնէ առժամապէս։ Կարելի էր որ եօթն տարի առաջ Ֆրանքոյ-Իտալական պատերազմին եւ վերջին ժամանակներս ալ Սատովայի դառնաղէտ պարտութեան երեւէն Պանքային ու Պորսային կրած վնասներուն հակահարուածներն զգացած, եւ նոյն միջոցին Եւրոպիոյ և մանաւորապէս Վիէննայի, Բէշթայի ու Թրիէստի հրապարակաց վրայ արժեթղթոց անկումը ծանր վնասներ տուած էր իրեն։ Հետեւաբար իւր քով աւանդ դրուած գումարները վճարելու պարտականութիւնն անշուշտ ծանր դժուարութեանց մէջ ձգած էր զայն։ Բայց այն տագնապէն յետոյ իւր գործը կարգի դրած էր անշուշտ, և եթէ Սարքանիի ըսածը ճշմարիտ էր, հարկ էր որ Սիլաս Թորոնթալ, վերստին վտանգաւոր շահադիտութեանց մէջ նետուելով, իւր տան ամրութիւնը խախտած լինէր վերջին ժամանակներս։

Եւ արդարեւ, քանի մ՚ամսէ ի վեր, Սիլաս Թորոնթալ, գո՛նէ բարոյապէս, շատ փոխուած էր։ Ո՛րչափ և իւր անձին տէր էր, իւր դէմքն առաջուանը չէր։ Դիտող անձինք կրնային նշմարել թէ իրեն հետ խօսող մարդոց երեսն ուղղակի չէր նայեր, ինչպէս որ առաջ սովորութիւն ունէր, այլ շեղ ու կիսափակ աչօք։ Այս նշանք չէին կրցած վրիպիլ Տիկին Թորոնթալի աչքէն, որ հիւանդոտ, տկարաբարոյ և իւր ամուսնոյն կամաց բացարձակապէս հլու կին մ՚էր, յոյժ հարեւանցի ծանօթ նորա գործոց։

Ուստի, եթէ ծանր հարուած մը գար այդ սեղանաւորական տան, պէտք է խոստովանիլ թէ Սիլաս Թորոնթալ համակրութիւն չէր կրնար գտնել։ Բազմաթիւ յաճախորդներ և իրեն հետ յարաբերութիւն ունեցող մարդիկ ունէր թէ՛ քաղաքին եւ թէ երկրին մէջ, բայց յոյժ քիչ բարեկամ ունէր անոնց մէջ։ Իւր վճակին ու դրից վրայ ունեցած բարձր զգացումն, իւր ընդածին սնափառութիւնն, ամենուն վրայ եւ ամեն բանի մէջ ցոյց տուած գերազանցական գոռոզ դէմքը, գործոց յարաբերութիւններէ զատ ուրիշ յարաբերութիւն չէին կը բերէր իրեն։ Մանաւանդ Թրիէստցիք օտարական կը համարին զայն, վասն զի բնիկ Րակուզացի էր, այսինքն ծննդեամբ դալմատ էր, հետեւաբար որ եւ է ընտանեկան կապ մը չունէր Թրիէստի հետ, ուր տասն-հինգ տարւոյ չափ առաջ եկած եւ հարստութեան հիմերը ձգած էր։

(Շարունակելի)

րորդ Հանրապետութիւնն հասաւ իւր զօրութեան կատարին, և եօթնամեայ պաշտօնավարութեան վերջին տարւոյն մէջ, Հանրապետութիւնը միանգամայն կրեց իւր առաջին և ծանր պարտութիւնն։ Իւր պաշտօնավարութեան երկրորդ եօթնամեակին մէջ պիտի յայտնուի թէ Երրորդ Հանրապետութիւնն իւր երկու նախորդներէն տարբեր բան մը պիտի լինի՞, թէ նա՛ եւս տեղի պիտի տայ միապետական յեղաշրջման մը։ Այս երկրորդ եօթնամեակ, ուրեմն, պիտի լինի վճռական ժամանակամիջոց մը Ֆրանսական Հանրապետութեան համար։

ԱԶԳ

ԾՆՈՒՆԴՔ, ՆՇԱՆՏՈՒԹԻՒՆՔ, ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՄԱՀՔ

«Արեւելք»ի Վարչութիւնն, ուզելով հետեւիլ եւրոպական մեծագոյն և կարեւորագոյն օրաթերթից օրինակին, որոշած է յառաջիկայ Յունուար 1 էն առանձին գլուխ մը բանալ «Արեւելք»ի մէջ, ուր պիտի ծանուցուին ծնունդք, նշանտուութիւնք, ամուսնութիւնք և մահք։ Ուստի, ամենանք որք կը փափաքին նմանօրինակ ծանուցումներ տալ, կը հրաւիրուին յառաջիկայ տարիէն դիմել լրագրոյս Վարչութեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամսոյս 8ին կիրակի Վանքի մայր եկեղեցւոյ հանդիսաւոր կերպով կարգացուեցաւ Մակար Վեհափառ Կաթողիկոսի օրհնութեան և խրատի ընդբանիկ շրջաբերական իմաստալից կոնդակը։ Նորին Օծութեան արժանաւոր վկայաթուղթ-կոնդակը բովանդակում է իւր մէջ թէ եկեղեցականաց և թէ աշխարհականաց ամեն դասերի համար կարեւոր խրատ և օրհնութիւն։ Նրանի՛ թէ հայ ազգի դասակարգերն իրանց ականջներին օղ անէին իրանց Հայրապետի իմաստուն խրատներն և այն ժամանակ ամբակոյս չկայ, որ ազատ կը մնային ժամանակիս չատ ծանրութիւններից։

(Մեղու Հայաստանի)

Կը լսենք թէ Միացեալ Ընկերութեանց Նեզրոնական Երեսփոխանական ժողովն ի նկատ պիտի գումարի Ս. Ծննդեան յաջորդ կիրակին, Տնօրէն ժողովոյ միամեայ համարատուութիւնը լսելու և օրինական ինչ ինչ գործողութիւններ կատարելու համար։

Բաբերդի Գաւառական ժողովը դեկտ. 14 թուականաւ պաշտօնագիր մ'ուղղելով առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ջերմ շնորհակալութիւն կը յայտնէ Գեր. Յովհաննէս վարդապետ Նէվրուզեանի առաջնորդական Տեղապահ անուանման համար։

Պաշտօնագիրը կ'ըսէ թէ «Նէվրուզեան Հօր համբաւը, գործունէութիւններն ու ազգասիրութիւնը գրաւական մ'էին արդէն Բաբերդի վիճակին բարօրութեան, զոր տեղւոյն ազգայինք այդ երամբ և ս վայելելով, իրենց երախտագիտութիւնը կ'արտայայտեն նորա Վարչութեան։ Բաբերդ անփորձներու փորձն արդէն իսկ առած՝ այժմ լաւ կը գնահատէ փորձառուներու արժէքն և գոհ է Գեր. Նէվրուզեանի բարուոք պաշտօնավարութենէն»։

«Կասպիյ» լրագիրը հաղորդում է, որ Բաքուի հայերը առաջարկել են Պ. Ադամեանին իւր վերայ առնել Բաքւոյ մէջ հայ թատերական մշտական խումբ կազմելու հոգը և իբր թէ, դորա համար պէտք է հրաւիրվին Կ. Պոլսից դերասանք և դերասանուհիք։

(Մեղու)

Պանտրմայի Ազգ. Հոգաբարձութիւնը կը խնդրէ մեզնէ իւր ջերմ շնորհակալիքն յայտնել առ հետեւեալ պանդուխտ ազգայինս որք ձրիաբար աշխատած են տեղւոյն երկսեռ վարժարանին ձեղունի և այլ շինութեանց.

Տեարք
Թորոս Բալըցի
Գրիգոր Բալըցի
Պաղտասար Աւագեան Բալըցի
Պաղտասար Իկըրձեան Բալըցի
Միսաք Գույաճեան Աստարաշցի
Յակոբ Շէհրիքեան Գարահիսարցի
Օհաննէս Պօյաճեան Աստարաշցի

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Աւետչին Պատրիարքարանի

Վանայ Դարման գիւղացի բէյիս Առաքելի եղբօրորդի Աւօյեան Ալեքսանդրոս անուն անձն տասն տարիներէ ի վեր հայրենիքէն մեկնելով անյայտացած է, և չգիտցուիր թէ ո՛ւր է, ո՛ղջ է թէ մեռած։

Կը յանձնարարուի որեւէ ազգայնոց, որ եթէ երբեք յիշեալ Ալեքսանդրոսի ո՛ւր, ողջ կամ մեռած լինելու մասին որ եւ է տեղեկութիւն ունին, բարեհաճին ծանուցանել Պատրիարքարանիս ի գիտութիւն։

24 դեկտ. 1885

(ԿՆԻՔ)

ՄԻՍԻՈՆԱՐՔ ԵՒ ՀԱՅՔ

Ժամանակէ մ'ի վեր վէճ մը կայ ընդ մէջ ամերիկացի Միսիոնարապետ Պ. Վուտի և Փունջ լրագրոյ Խմբագրութեան։ Սա գանգատեցաւ թէ, Հոմ վարժարանին վրայ տեղեկագրութեան մը մէջ, միսիոնարական հրատարակութիւն մը վայրենի կոչած է Հայերը։ Պ. Վուտ Փունջէն պահանջեց ցուցնել թէ ո՛ւր գործածուած է այդ բառ կամ եւ առնուլ զայն։ Որչափ կը յիշենք, Փունջի Խմբագրութիւնն ո՛չ մին ըրաւ ո՛չ միւսն, և առկախ թողուց խնդիրն։

Աստ վրայ, Յ. Մատթէոսեան էֆէնտի նամակ գրեց առ Պ. Վուտ և բացատրութիւններ պահանջեց։ Միսիոնարապետն իմացուց թէ Հոմ վարժարանին վարչութիւնն երբեք վայրենի կոչած չէ Հայերը։ Միայն Նիւ Եորքի Illustrated Christian Weekly «Պատկերազարդ Քրիստոնէական Շաբաթաթերթին» մէջ Տիկին մը Հոմ վարժարանի հաստատման պատմութիւնը ընելով, և անոր առաջին տարիներուն վրայ խօսելով, բսեր է թէ, «Վարժարանը շուտով զարգացաւ, և untamed հայ աղջիկներ սուղ ժամանակի մէջ կարգ. և կանոն սորվեցան։» Այս untamed բառը Մատթէոսեան էֆէնտի թարգմանելով, և հետեւաբար ո՛ և է անպատեհութիւն չնշմարելով այս անուանակոչութեան մէջ, կը գրէ առ Փունջ թէ Միսիոնարք վայրենի կոչած չեն Հայերը։ Փունջ չի հրատարակեր Մատթէոսեան էֆէնտիի նամակն, որ առիթ կ'ընծայէ Արեւելքի Խմբագրութեան։ Մեք եւս, այսպիսի անդոհացուցիչ բացատրութիւն մը չհրատարակելու լաւագոյն պատճառ ունենալով, չհրատարակեցինք, յուսալով թէ Մատթէոսեան էֆէնտի առիթ կ'ընծայէ մեզ՝ իրեն հաղորդելու մեր բացատրութիւնը։ Կը զարմանանք սակայն որ Մատթէոսեան էֆէնտիս ո՛ և է բացատրութիւն լսելու մեզմէ, իւր նամակն ուղղելով տեղական թերթի մը, մեր անկեղծութիւնն և անկողմնակալութիւնը կասկածի ներքեւ դնող անպատշաճ գիտողութիւններ աւելցուցած է։

Կը պարտաւորինք ուրեմն հրապարակաւ ըսել թէ, untamed անգլիական բառը լոկ «անսաստ» չի նշանակեր, այլ շատ աւելի որոշ և շատ աւելի յոռեգոյն միտք մը կ'ենթադրէ։ Untamed, որուն ֆրանսերէն համապատասխանն է non-apprivoisé, կը նշանակէ պարզապէս, «վայրի, վայրագ անընտել, չընտանեցած»։ (*) Այս բառ կը գործածուի այն կենդանեաց համար որք ընտանեցած չեն տակաւին, և Ափրիկէի և Ամերիկայի անտառաց այն բնիկներուն համար որք տակաւին չեն քաղաքակրթուած։

Կ. Պոլսեցի ամեն հայ աղջիկունք որ տակաւին դպրոց չեն մտած, քաղաքակրթութեան սանդուխին վրայ շատ աւելի կացութիւն մը չունին բաղդատմամբ իրենց այն ամերիկացի քերց որք նմանապէս դպրոց չեն երթար տակաւին։ Արդ, Պ. Վուտ և ամերիկացի Տիկինն որը գրութիւնը կը յիշէ, պիտի յօժարէին ըսել թէ իրենց աղջիկներն, երբ տակաւին դպրոց չեն երթար, են untamed արարածներ։ Ցանկն կ'առնէին ըսել թէ իրենք իսկ, երբ տակաւին 6 կամ 8 տարեկան, էին untamed եթէ այո՛ ո՛չ ոք իրնայ գանգատիլ եթէ նոյն ածականը գործածեն նաեւ ա՛յն հայ աղջկանց համար որք նոր կը մտնեն դպրոց։ Բայց ամեն մարդ որ անգլիերէնի վրայ գաղափար ունի, գիտէ թէ այս untamed բառն ամենեւին չի գործածուիր «ազէտ կամ անուս» իմաստը տալու համար, և թէ ինքզինք յարգող ո՛չ մէկ Անգլիացի կամ Ամերիկացի իւր աղջկանց համար երբեք ի կիր կ'առնու զայն, թէպէտ այն աղջկունք լինին «անուս, անկիրթ, կամ անսաստ»։

Երբ Հոմ վարժարանի վարչութիւնը կը յայտարարէ թէ ինք երբեք «վայրենին» բառ չէ Հայոց համար, կարծենք թէ խնդիրն ինքնին կը փակուի, և Փունջի գանգատին տեղի չի մնար։ Ամերիկայի մէջ հրատարակուած ամեն շաբաթաթերթի կամ օրաթերթի պարունակութեան համար Պ. Վուտ պատասխանատու չի կրնար բռնուիլ։ Եւ եթէ Պ. Վուտ և Մատթէոսեան էֆ. հոս կանգ առնէին, վէճ չէր մնար։ Բայց երբ երկուքն ալ, իբր թէ վաւերականութիւն մը տալով, կը յիշեն իբրեւ յոյժ անմեղ և ներելի բացատրութիւն մ' ամերիկեան շաբաթաթերթին բառն որ իրօք նախատալից բացատրութիւն մ'է մեր աղջկանց և մեր քերց համար, ի հարկէ մեր խորին զարմանքը միայն կը շարժեն։ Ահա այս պատասխանութեան ներքեւ տեղի չտուինք Մատթէոսեան էֆէնտիի նամակին, և մեր անգլիագէտ

(*) Տես, օրինակի համար, Ուէպսթըրի ամերիկեան մեծ Բառգիրքը, նաեւ Սաուըր, Աւգէրեան, եւն։

ընթերցողներուն կը մնայ դատաստան ընել թէ որչափ իրաւունք ունէինք։ Այսչափ բացատրութիւն ալ չէինք տար, եթէ մեծ համարում չունենայինք Մատթէոսեան էֆէնտիի վրայ, իբրեւ մին մեր ուսեալ և բարեկիրթ երիտասարդութեան զարգերէն։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Պոլսոյ Պատժական վերաքննիչ ատենի նախագահ անուանեցաւ Պրուսայի դատական քննիչ Հիւսէյին Համիտ պէյ։

Պրուսայի դատական քննիչ անուանեցաւ, Վճռաբեկ ատենի անդամ Հաշիմ պէյ։

Պոլսոյ պատժական Վերաքննիչ ատենի նախագահ Իպրահիմ պէյ՝ Վճռաբեկ ատենի անդամ անուանեցաւ։

Պոլսոյ Նախնական դատարանի հարցաքննիչ դատաւոր Ղալիպ պէյ, Սելանիկի վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազ անուանեցաւ։

Բաբերդի Նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազի օգնական Րէմզի պէյ նոյն պաշտօնով Երզնկա փոխադրեցաւ, և նորա յաջորդեց Երզնկայի ընդհանուր դատախազի օգնական Թէվֆիք պէյ։

* *

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Պուլկարիոյ օսմանեան պատուիրակ Կատրըն էֆէնտիի։

Կատրըն էֆէնտի այսօր իւր պաշտօնատեղին կը վերադառնայ, իբրեւ ճանապարհի ծախք երկու հարիւր ոսկի տրուած է նմա։

Աւստրիոյ Կայսրը Ֆէրիտ Եուսէֆի պատուանշանը նուիրեց Լիբանանու կուսակալութեան առաջին թարգման Խոկէնտէր պէյի և Պէյրութի կառավարական թարգման Արամեան էֆէնտիի։

Յունաստանի Թագաւորը Ս. Փրկչի պատուանշանն ընծայեց Օսմանեան Պանքայի Պէյրութի ճիւղին տնօրէն Պ. Գրիմիւթի։

Կ'իմանանք թէ Ղալաթիոյ Միջազգային Թղթատարութեան ընդհանուր տնօրէնութիւնն առժամեայ կերպիւ յանձնուած է Միհրաքեան Կարապետ էֆէնտիի։

Կարապետ էֆէնտի մինչեւ ցարդ երկրորդ տնօրէնի պաշտօն կը վարէր յիշեալ վարչութեան մէջ։

Պէյճիական դեսպան Պ. Պօրչկրավ չաբաթ աւուր Վառնայի շոգենաւով մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս, եռամսեայ արձակուրդով։ Պ. Պօրչկրավ նոյն օր, միջօրէէն մէկ ժամ առաջ Երլտըզի պալատն երթալով, պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։

Երէկ, Նախարարաց Խորհրդոյ Նախագահին, անգլիական դեսպան Սըր Հուայտ Բ. Դուռը գնաց և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին պահ մը ժողովատեղիէն ներելով տեսակցեցաւ դեսպանին հետ։

Աթէնքի [illegible] լրագիրը կ'ըսէ թէ օսմ. կառավարութիւնն հեռագրաւ ծանուցած է Յունաստանի Արտաքին գործոց Նախարարութեան, թէ պատրաստ է ընդունիլ Պ. Տրաքօրուլօյի Կրէտէի հիւպատոս անուանումն։

Այս լուր ստուգութեան կը կարօտի։

Իտալական դեսպան Կօրթի կոմսն որ կը պատրաստուի մեկնիլ շաբթուս մէջ, ո՛չ թէ Լոնտրա այլ Հռոմ կ'երթայ արձակուրդով, ուստից դարձեալ մայրաքաղաքս պիտի գայ իւր հրաժեշտի գիրերը մատուցանելու Վեհ. Սուլթանին և յայնժամ պիտի մեկնի ի Լոնտոն, իւր նոր պաշտօնի գլուխն անցնելու համար։

Պարսկական դեսպանատան խորհրդական Միրզա Ճէվատ խան, երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Վսեմ. Տատեան էֆէնտիի հետ։

Ռուսական դեսպանն և աւստրիական ու անգլիական դեսպանատանց առաջին թարգմանք չաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

Գերմանական, հելլենական և ռումանական դեսպանատանց առաջին թարգմանք եւ նոյն օր Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. Տատեան էֆէնտիի հետ։

Վեհ. Սուլթանը դրամական պարգեւ մ'ըրած է Պիրէօսի օսմանեան հիւպատոսարանի խմամ Րէսուլ էֆէնտիի, ի վարձատրութիւն այն ծառայութեանց զորս մատուցած էր Աթէնքի օսմանեան դեսպան Ալեաս էֆէնտիի մահուան և յուղարկաւորութեան առթիւ։

[illegible] կ'ըսէ թէ բանտերու ընդհանուր տնօրէն Ալի պէյ, ինչ ինչ մասնաւոր պատճառներով իւր պաշտօնէն հրաժարեր է։

Դաղի Ահմէտ Մուխթար փաշա հեռագիր մ'ուղղելով Բ. Դրան, համառօտիւ նկարագրած է Եգիպտոսի այժմեան կացութիւնը՝ Սուտանի ապստամբական շարժման սաստկանալէն ի վեր։ Վեհ. Սուլթանի բարձր Դումիւնը կ'եզրակացնէ թէ այդ ապստամբութեան վերջ մը տալու ապահով միջոցն է օսմանեան զօրք ղրկել Սուտանցւոց դէմ։

Սերպիական կառավարութիւնը՝ նըկատելով որ Բիրոդի պուլկարական սեւ բունգէ եղող բնակիչք, սերպ զինուորաց վրայ զէնք պարպած, Պուլկարաց քով լրտեսութիւն ըրած և Սերպիացւոց տուներն աւարի տուած են և միանգամայն զբիրոդ Պուլկարիոյ հետ միացնելու համար հանրագիր մը ստորագրած են Ալեքսանդր իշխանին, որոշած է այդ գործին գլուխ կեցող. Նեբբ պատերազմական ատեաններու առջեւ դատել և մի քանիսն ալ հրացանի բռնել տալ։

Գարատաղի իշխանն՝ իւր ներկայութեան հրաւիրելով օսմանեան դեսպան Ճէվատ փաշան, յայտարարած է թէ Գարատաղցիք օսմանեան կառավարութեան դէմ ո՛ր և է նպատակ կամ գիտում չունին։

Հելլենական կառավարութիւնը ծանուցագիր մ'ուղղելով մեծ Տէրութեանց, նոցա կարծիքը խնդրած է թէ Յունաստան ինչ ընթացք պէտք է բռնէ ներկայ պարագայից մէջ։ Մեծ Տէրութիւնք իրենց պատասխանագրոյն մէջ յանձնարարած են որ Յունաստան զէնընկէց լինի։

Տովայի բարձրաստիճան սպաներէ կազմեալ յանձնաժողով մը, որոյ կը նախագահէր Տովայի գործոց Վսեմ. Նախարարն, երէկ նիստ ըրաւ նոյն պաշտօնատան մէջ և կարեւոր խնդրոց վրայ երկար խորհրդակցութիւնք ըրին ունեցան։

Վեհ. Սուլթանի հրամանաւ, Բարձր. Սպարապետի որդին՝ Եվգաֆի նախարար Վսեմ. Սուպհի փաշայի ապարանքն երթալով նորա որդիութիւնն հարցուց։ Սուպհի փաշա կեղանկ (ժ․ եւ․) կոչուած հիւանդութենէն կը տառապի։

Այս չաբաթ գիշեր ռուսական դեսպանատան մէջ երեկոյթ մը տրուեցաւ. Նուագածութիւնք և պարք տեղի չունեցան, որով երեկոյթն միմիայն ժողովական հանդիսանք մ'ունէր։ Վսեմ. Պ. Նէլիտօֆ և տիկին Նէլիտօֆ յոյժ սիրալիր ընդունելութիւն մ'ըրին հրաւիրելոց։ Երեկոյթը տեւեց մինչեւ կէս գիշեր յորում չքեղ ընթրիք մը տրուեցաւ, յետ որոյ հրաւիրեալք մեկնեցան։

Հրաւիրելոց մէջ կը նշմարուէին, բաց ի մայրաքաղաքիս դեսպանաց մեծ մասէն, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն, Պետական Խորհրդոյ Բարձր. Նախագահն, Արտաքին, Կրթական և Առեւտրական Վսեմ. նախարարք, Կայս. պալատան առաջին քարտուղար Սիւրէյա պէյ, Վեհ. Սուլթանի առաջին Թիկնապահ Մէհմէտ փաշա, Վսեմ. Նուպարեն ու Ֆուատ փաշաներն և այլ օսմանեան և օտարազգի բարձրաստիճան անձինք։

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Փարիզի Օսմ. Պանքայի Տնօրէն Պ. Պերժէ Վիէննա ուղեւորած է բանակցելու համար Բրէտի Անշթալտ Պանքայի տնօրէններուն հետ, օսմանեան Րէժիի տագնապալից կացութեան վրայ։ Վիէննայի լրագիրն այս առթիւ կ'ըսէ թէ Բրէտի Անշթալտ Պանքայի մասնակցութիւնն Րէժիի ընկերութեան մէջ՝ նիւթական և բարոյական մեծ վընաս պատճառած է աւստրիական այդ կարեւոր հաստատութեան։

[illegible] վերստին հերքելով ծխախոտի Րէժիի ընկերութեան լուծման վերաբերեալ զրոյցները, կ'ըսէ թէ Վիէննայի մէջ գումարելի դրամատիրաց ընդհանուր ժողովն երկու նպատակ ունի։ Նախ քննել թէ ի՛նչ եղանակաւ Բ. Դրան դիմելու է իւր կանոնագրի ինչ ինչ կէտերու բարեփոխման համար յորս կը կարծուի թէ օսմ. իշխանութիւնք կրնան մեծ օգնութիւն ընծայել Րէժիի վարչութեան. երկրորդ վերստին խնդրել Բ. Դրնէն որ վաւերացնէ Համբային պարտուց Յանձնաժողովոյ կողմէ ընդունուած եղանակն որ հարկ դատուած է Եգիպտոսի և Յունաստանի միջեւ առեւտրական դաշնագրոյ մը կնքմամբ հասոյթից նուազելուն պատճառաւ։ Առաջարկեալ եղանակը սա է թէ վերոյիշեալ դաշնագրոյն պատճառաւ յառաջ եկած միաս 90,000 ոսկի հաշուած լինելով, կայս. կառավարութեան վճարելի տարեկան հարկը 60,000 ոսկի նուազեցնել, այսինքն 750,000 էն 690,000 ոսկւոյ։ Բաց յաստի Րէժիի չահուց մէջ կառավարութեան ունեցած բաժինն հաշուել այն ատեն, երբ վճարուի տարեկանն արկը, բաժանետարց յատկացեալ 8 % տոկոսն, ինչպէս նաեւ երբ գոցուի Եգիպտոսի ծխախոտի առեւտրոյն փոփոխման պատճառաւ յառաջ եկած 90,000 ոսկւոյ բացը։

Այսօրուան Հաքիքաթի մէջ կը կարդանք. Րէժիի վարչութեան քննիչ յանձնաժողովն պաշտօնէ դադրեցունելով զՄանոլաքի էֆէնտի, նորա տումարները, գրութիւններն և դրամարկղն կնքեր և հաշուոց քննութեան ձեռնարկեր է։

Լոնտրայէն կը գրեն թէ վերջին քանի մը շաբաթներու մէջ Սերպիա, Պուլկարիա և Յունաստան զինուց եւ ռազմամթերաց կարեւոր յանձնարարութիւններ ըրած են անգլիական գործարանաց։ Պուլկարեան գաւառաց անգլ. հիւպատոսաց տեղեկագիրք եւս կը յայտնեն թէ յիշեալ փոքր Պետութիւնք առաջուընէ ո՛չ նուազ գործունէութեամբ կը շարունակեն իրենց պատերազմական պատրաստութիւնները։ Եթէ իրաց այս վիճակին առջև, Լոնտրայի քաղաքական ակմբոց մէջ համակարծիք չեն Անգլիոյ հանրային կարծեաց կոյր լաւատեսութեան, այսու հանդերձ սա համոզումը կը տիրէ թէ մեծ Տէրութիւնք՝ որք ամենքն ալ խաղաղութեան անկեղծաբար փափաքող կերեւին, բաւական զօրաւոր կերպիւ ի գործ պիտի դնեն իրենց բարոյական ազդեցութիւնն, Պուլգարեան տագնապին առաջքն առնլու և մանաւանդ Սերպիոյ եւ Պուլկարիոյ միջեւ թշնամութեանց վերսկսումն արգիլելու համար։ Լոնտոնի Դահլիճին մէջ սա կարծիք կը տիրէ թէ անհրաժեշտ է այդ ազդեցութիւն ի գործ դնել և միանգամայն ձեռնարկ մ'ընել սերպօ-պուլկարական բանակցութիւնները փութացնելու և անոնց յաջողութիւնն ապահովելու համար։ Հետեւաբար անգլ. կառավարութիւնը պատրաստ է այժմ տալ այս կարգի ո՛ր և է միջամտութեան։

Սոֆիայէն կ'ըսէ թէ մաքսային սակագնաց մասին կայս. կառավարութեան և Թրանսուայի միջեւ կատարուած բանակցութիւնք պիտի աւարտին ի մօտոյ։ Դաշնագրութեան հինգ յօդուածներէն զատ միւս բոլոր յօդուածոց մասին կատարեալ համաձայնութիւն գոյացած է երկուստեք։ Մաքսային սակագնոց մասին Ռուսիոյ հետ եղած բանակցութիւնք եւս բաւական յառաջացած են, բայց ցորենի, քարիւղի և ոգելից ըմպելեաց համար առնուելիք մաքսերն դեռ որոշուած չեն։

Դեկտեմբերի առաջին կիսամսէին մէջ Սպարապետի Դուռն հետեւեալները գնած է կայս. բանակաց պիտոյից համար, 500,000 օխա պաքսիմադ, օխան 52 1/2 փարայի և 7500 ձեռք հագուստ, իւրաքանչիւրն 128 դրուշի։

Այս պահուս Սպարապետի Դուռը սակարկութեան մէջ է 3 միլիոն օխա ալիւրի և 2 միլիոն քիլօկրամ գարի գնման համար։

Կրէտէի վերջին լրագիրք կը ծանուցանեն թէ, կ'ըսէ Լը Թէմբ, այս օրերս կղզւոյն ամեն կողմերը զրոյց տարածուեր է թէ կուսակալ Սավա փաշա իւր պաշտօնէն հրաժարելու փափագ յայտներ է Բ. Դրան։

Այս լուր ստուգութեան կը կարօտի։

Ռուսիայէն նորեկ ուղեւորք կը պատմեն թէ կայսրութեան հարաւային գաւառաց մէջ զինուորական մեծամեծ պատրաստութիւնք կը տեսնուին։

Լեզուագիտական վարժարանի ընդհանուր քննութիւնք պիտի սկսին այսօր։

Դատական նախարարութիւնն այս աւուր Թուրք թերթերու միջոցաւ կը ծանուցանէ թէ, Պոլսոյ նախնական դատարանի գործակիր դիւանի (Դէֆթէր Խանէսի) արձանագրութիւնք և այլ գործողութիւնք բարւոքուած և կանոնաւորուած են, որով դատ ունեցող անձինք կրնան ապահով լինիլ իրենց գործառնութեանց համար։ Որոշուած է որ յետ այսօրիկ, երբ պարտատէրք իրենց պարտքը մաս առ մաս վճարեն և կամ դատ ունեցող անձինք արձանագրութեան, ծանուցագրի (Թէպլիղնամէ) եւ այլ տուրքեր կամ դրամական այլ աւանդներ յանձնեն Գործակիր Դիւանին, փոխարէն իրենց յանձնած գումարը ծանուցանող անդորրագրեր պիտի ստանան, որով առանց անդորրագրի ստանալու պէտք չէ բան մը վճարել կամ յանձնել։

Ըստ որոշման կայս. կառավարութեան, ոստիկանք (Զապթիէ) իրենց պաշտօնի սկսելէն մինչեւ երկու տարի չպիտի կարենան հրաժարիլ այսուհետեւ։

Մանսատր հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ աւստրիական կառավարութիւնն՝ որ Թրիէստէն Դալմացիա և Իլլիրիական ծովեզերքն ուղեւորողներուց համար Յօրեայ քարանթինա հաստատած էր, նկատելով որ 15 օրէ ի վեր կասկածելի դէպք մը չէ պատահած ի Թրիէստ, յինջեց յիշեալ քարանթինան։

Կը կարծուի թէ մայրաքաղաքիս Առողջապահական Խորհուրդն եւս իւր վաղուան նիստին մէջ խորհրդակցելով այս պարագայից վրայ, պիտի որոշէ բառնալ օսմ. նաւահանգիստներու մէջ հաստատեալ 48 ժամու քարանթինան։

Ինչպէս որ արդէն ծանուցած էինք կը կարծուի թէ այս օրերս պիտի վերահաստատուին Ադրիանուպոլսոյ եւ Փիլիպէի միջեւ երկաթուղւոյ ուղղակի հաղորդակցութիւնք։ Ադրիանուպոլսոյ և Արև. Րումէլիի գաւառական իշխանութիւնք համաձայնութեամբ շինած են Մուսթաֆա-Փաշայէն անդին խզուած երկաթուղւոյ գծերն և հեռագրական թելերը։ Հարմանլըի կամուրջը զոր ապստամբք օդն հանած էին, շինուած եւ երկաթուղիներու շինութիւնը միայն մնացած էր, բստ առաջնոյն ուղղակի Փիլիպէ կարենալ երթալու համար։

Անցեալ շաբթու Իլ[illegible] անուն հելլենական նորաշէն գեղեցիկ առագաստանաւ մը Կերչէն կը վերադառնար Կ. Պոլսոյ վաճառատան մը հաշուին ցորեան բեռցած։ Ինչպոլուէն 20 մըղոն հեռաւորութեամբ, չգիտցուիր թէ ո՞ր միջոցաւ էր թէ նաւապետը սխալ հրաման մը տուած, առագաստանաւը քարաժայռի մը զարնուեցաւ, ա՛յնքան սաստկութեամբ որ նաւը երկուքի ճեղքուեցաւ զարհուրելի շառաչմամբ և ջուրն ամբարներուն մէջ լեցուեցաւ։ Նաւաստիք հազիւ ժամանակ ունեցան մակոյկները ծով իջեցունել և մէջը նետուիլ. քիչ վերջն Իլ[illegible]ն աներեւոյթ կը լինէր ալեաց ներքեւ։ Կարելի է երեւակայել թէ ինչ յուսահատութեան մէջ կը գտնուէին խեղճ նաւապետն՝ որոյ սեփականութիւնն էր առագաստանաւն և նաւաստիքն, այսպիսի անակնկալ արկածի մ'առջեւ։ Վերջապէս շատ դժուարութեամբ թիավարելով Ինչպոլու հասան ուստից հեռագրաւ նոյն քանի մը տեղեկութիւններն ուղղեցին ի Կ. Պոլիս։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան յառաջիկայ Չորեքշաբթի, 1/13 Յունուար 1886։

ԱԶԳ

Պոլսոյ Ջրի Ընկերութիւնն որոշած է յունվար 1էն և ի ստորեւ նշանակեալ պայմաններով բացառաբար միամեայ բաժանորդագրութիւն մը շնորհել, խնայողական զեղչով և օրն 75 լիտր կամ 5 [illegible] ջուր մատակարարելով։

Այս բաժանորդագրութիւնք պիտի ընդունուին այն տանց կամ անշարժ կալուածոց համար միայն, որոց վարձակալութեան տարեկան արժէքն 45 օսմ. ոսկիէն ստորին է, և որք միայն ընտանիք մը կը պարունակեն։

Ընկերութիւնն իւր ծախքով պիտի հաստատէ զետեղման շինուածներն և ջուրը վարձակալաց տրամադրութեան ներքեւ պիտի դնէ դեռնայարկը միայն։

Թոյլ չպիտի տրուի ներքին կամ արտաքին ուրիշ շինութիւն մ'ընել՝ ջուրը բաշխելու համար տան ուրիշ մասանց մէջ։

Ընկերութիւնը տէր պիտի մնայ զետեղման շինուածոց։

Խողովակաց և ծորակին վարձակալութեան տարեգինը նշանակուած է 90 Պլ. և բաժանորդագրութիւնն 110 Պլ., այսինքն համագումար 2 օսմ. ոսկի, օրն 5 [illegible] ջրի բաժանորդագրութեան համար։

Աւելցած ջուրն պիտի հաշուի ըստ ընդհանուր սակագնին, այսինքն խորանարդ մեթրն 4 Պլ. ոսկեղրամ։

ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ՑԱՐՄԱՐ ԱՌԱԾ ՄԸ

Ճշմարիտ նուէրն այն է որ օգտակար, դիմացկուն և գեղեցիկ լինելու առաւելութիւնները կը միացնէ իւր վրայ։

Ո՞ր առարկայ կրնայ լաւագոյնս յարմարիլ այս պայմանաց քան կարի մեքենայ մը։ Հարկ չկայ աղացուցանել իւր օգտակարութիւնն. Դիմացկութեանը կարելի է վստահ լինիլ դիմելով լաւ գործարանի մը։ Նատ մեքենաներ Սինկէր անունը կ'առնուն, այլ աղ ոնք կեղծերն են Սինկէրի ճշմարիտ մեքենային որ կը գտնուի միայն գործարանին մթերանոցներն ի Բերա, Մեծ փողոց, 283, ի Ղալաթիա, Կլավանի խան, Վօյվօտա փողոց և ի Պոլիս, Մահմուտ փաշա, Թիւ 9։

Գալով այդ նուէրին վայելչութեան, գըտնոց խնդիր մ'է այդ։ Կան յոյժ պարզ մեքենայներ, ինչպէս և ձոյլ ու հարուստ մեքենայներ։ Իւր գրաւելիք տեղւոյն համեմատ, սրահի, սենեկի, դահլիճի կամ մը կարելի է ընել զայն։

ԱԶԴ

Քարէսիի Նահանգին մէջ Մանիաս լճին ձկնորսութեան իրաւանց վարձակալութեան պայմանաժամը լրանալով 1301 (1886) փետրուար ամսուն վերջը, Օսմանեան Հանրային Պարտուց Թողեալ Հասութից Վարչութիւնը նոյն պայմաններով և 1886 մարտ 1 էն սկսեալ եռամեայ պայմանաժամով աճուրդի կը դնէ յիշեալ վարձակալութիւնը։ Վերջնական աճուրդը տեղի պիտի ունենայ 1866 փետրուար 4|16ին, և մասնակցիլ ուզող անձինք կը հրաւիրուին ներկայանալ Օսմանեան Հանրային Պարտուց Թողեալ Հասութից Վարչութեան, տեղեկանալու համար պայմանագրութեան տետրակին տրամադրութեանց։

1885 դեկտ. 24 1—3

ՀԵՌԱԳՐԱՅԻՆՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ԼՈՆՏՈՆ, 9 յունվար

Գեօրճիէ Ջոյն—նէ կը յայտարարէ թէ եթէ Յունաստան յիմարութիւններ կ'ընէ, հետեւանքը պիտի կրէ։

ՊԷԼԿՐԱՏ 9 յունվար

Երեսփոխանական ժողովը ի նիստ հրաւիրեալ է ի Նիշ յունվար 11ին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 28 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)		110
3 » » » (վճռական)		109 5/8
3 » Բարիզի » (պանքայի)		22 97 1/2
3 » » » (վճռական)		23 02 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քոնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. D. Սէրի Գ. կ.		15 03
Պօրսային գոցումէն վերջը	»	15 03
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	15 05
Բարձրագոյն գին	»	15 10
Նուազագոյն »	»	15 09
Կէս օրին	»	15 09
Փոխառութիւն 1858) 1862)	Ա. Սէրի Դ. կ.	24
» 1860) 1863) 1872)	Բ.	15
» 1865) 1869) 1873)	C.	15 4

Իւնիֆիէ եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	70 20
Այս առտու բացուեցաւ Գ. կ.	70 20
Կէս օրին	70 20

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Գ. կ.	Անգլ. Լ.	3 22
Քրէտի ժէնէրալ	» »	Օսմ. »	6 5
Պանք տը Գոնս	» »	» »	3 35
Սոս. Շանժ է վալէօր.	» »	» »	3 20
Թրամուէյ	» »	» »	292 1/2
Րումէլիի երկաթուղի		Ֆր.	34 50
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ		»	—
Բամպեթուղթ Լաւրիոնի		»	48

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 9 Յունուար, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ		99 3/4
Օսմ. » Սէրի Դ.	բացուեցաւ	13 11/16
» » »	գոցուեցաւ	13 11/16
» » » Ա.		24
» » » Բ.		15 1/4
» » » Գ.		13 5/8
Օթօման 1871		66 1/2
Փոխառութիւն 1877		78 3/4
Պանք Օթօման		9 1/8
Ռուսական փոխառ. 1873		95 1/2
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)		64
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)		87 5/8
Տայրա Սանիէ		62 1/2
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)		88
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0		— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		— —

Վիեննա, 9 Յունուար, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 75(*)
Օսմանեան երկաթուղի	17

Բարիզ, 9 Յունուար, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0		110 10
» » 3 0/0		81 2 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	բացուեցաւ	13 85
» » »	գոցուեցաւ	13 90
» » Սէրի Բ.		15 10
» » Գ.		13 90
Օսմանեան երկաթուղի		34 25
» Բէժիի բամպեթուղթք		— —
Պանք Օթօման		482 50
Գրէտի Լիօնէ		525
» Ֆօնսիէ		1325
Բամպեառժ Լիօնի		1255
Սուեզի ջրանցք		2162 50
Ռուսական 5 0/0 1877ի		99 3/4
Իտալական Ռանթ		96 2 1/2
Եգիպտական միացեալ		323 75
Սպանիական (արտաքին)		54 1/4
Բրիօրիթէ Թիւրք		343 75
5 0/0 Հելլենական		252 50
Չէք Լոնտրայի վրայ		25 24

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 9 Յունուար, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	110 12 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ	13 95
Եգիպտական	323 75

ՆԱՄԱԿ ՆՈՐ ՋՈՒՂԱՅԷ

Նկարագրութիւն հանդիսի սուրբ Օծութեան Տէր Տէր Մակար Ա. Աստուածարեալ Հայրապետի և Ծայրագոյն Պատրիարքի ամենայն Հայոց կատարեալ ի սուրբ Մայրավանքն Ամենափրկչեան ի Նոր-Ջուղա 10 Նոյեմբերի 1885։

Ըստ պաշտօնական հեռագրոյ Սուրբ Սինոդին Էջմիածնի առ Տէր Գրիգորիս Արքեպիսկոպոս բարեխնամ Առաջնորդն Նոր-Ջուղայոյ, և ըստ շրջաբերական յայտարարութեան Նորին Բարձր Սրբազնութեան առ համայն ժողովրդական իւր՝ ի 10-22 Նոյեմբեր ամսոյս, յառաւօտուն կիւրակէի աւուր համախմբեալ խռնեցաւ յեկեղեցւոյ սուրբ Ամենափրկիչ վանաց երկսեռ բազմութիւն հաւատացելոց, ուր և պատարագէր Սրբակրօն Տէր Մարտիրոս խաչակիր Աւագ քահանայն Տէր Յովհաննէսեան. ի ժամու սուրբ գոհութեան Նորին Բարձր Սրբազնութեան ելեալ ի բեմ սրբոյ Տաճարին և բնաբան կալեալ զեղեցկիմաստ քարոզի իւրում զբան Սաղմոսերգուին թէ «Վասն այսորիկ օծ զքեզ Աստուած Աստուած քո իւղով ուրախութեան առաւել քան զընկերս քո» (Սաղմ. ԽԴ 9)։ — Նախ ակներեւ եցոյց զանպատում հրճուանս և զսրտաբուղխ ուրախութիւնս ուխտի մանկանց եկեղեցւոյ, սակս բղխեալ դէն բաղձանօք արժանաւոր գտանելոյ սքանչելազարդ սուրբ օծելութեան Նորին Վեհափառութեան Տ. Տ. Մակար Նորընտիր Սրբազնագոյն Կաթողիկոսին ամենայն Հայոց որ ի նմին իսկ նուագի զտեղի ունելոցն էր ի սրբավայր Տաճարին Էջմիածնի, ուստի իւրն լինելով զի և տարագրեալ որդիք հայրենեաց մասամբ իւրք հասու լինիցին ձեռոյ և եղանակի օծման հանգիսին որ կատարիւրն արդէն ի սուրբ եկեղեցւոյ Շողակաթի՝ վասնորոյ մանրամասնօրէն յիշատակեաց զամենայն ձեւս և զկանոնս Հայաստանեայց Հայրապետական սուրբ Օծելութեան, հետեւապէս կրօնասիրական և հայրենասիրական եռանդավառ զգացմունս ներշնչեալ ի հոգեկան որդիս իւր հոգեբուղխ քարոզութեամբ յորդորս կարդայր ամենեցուն զի իբր հոգեհարազատ որդիք երջանկայիշատակ Նախնեացս յանձին բերելով և զառաքինասէր բարս և վարս նոցուն, ընդ նմին և զաւանդատացեալն ի նոցանէ զԱռաքելական Եկեղեցին Սուրբ անվթար և անաղարտ դարձեալ ի ձեռս յաջորդաց մերոց աւանդել զայն, զկատարած աշխարհիս, զի եթէ զՊետականն թագ և գաւազան արքունի կորուսեալ է ասէր ի վաղընջուց հետէ աշխարհս մեր Հայաստան, սակայն սուրբ կամօք գթառատ մարդասիրին գաւազանն Հայրապետական ժառանգեալն ի բազմաչարչար Հօրէն մերմէ ի սրբոյն Գրիգորէ Լուսաւորչէ, հասեալ կայ աւասիկ անխորթ և առ մեզ հետ բերելով թէ ահա այս է գաւազան և դրօշ արքայական և միանգամայն գաւազան Հայրապետութեան Հայոց, մինչ ցկատարած յաւիտենից։ Սմին իրի վասն Աստուածահաճոյ արդիւնաւորութեան լիաբարձ յուսոյ ամենեցուն՝ աղօթս վերառաքէր առ Պարգեւիչն բարեաց Աստուած շնորհել համայն վիճակաւոր արքեպիսկոպոսաց, վարդապետաց, քահանայից և համայն սուրբ ուխտի Եկեղեցւոյ կար և զօրութիւն հովուոյն սրբոյ ընծայել ի չուիցս անձնանուէր զոհաբերութեան ի յաւերժական փառս սուրբ Եկեղեցւոյ և ի շինութիւն հոգեկան որդւոց Նորին. ի վերջոյ սրտառուչ մաղթանս վասն Սրբազնասուրբ և Օծեալ Հայրապետին և բանաւոր հօտի Նորին ուղղեալ առ Աստուած՝ ընդ որս և երկարութիւնս կենաց Օգոստափառ Կայսերն Ռուսիոյ Աղեքսանդրի Գ. ի և հաստատութեան գահուն հայցելով յԱստուծոյ՝ յաւարտ էած զբարոզն, քաղցրաձայն հնչմամբ բարբառեալ դպրաց զսուրբ աղօթսն տէրունական։

Յաւարտել ժամերգութեան՝ ի պատիւ սուրբ Օծութեան Աստուածարեալ Հայրապետին զտեղի կալան ի դահլճի Առաջնորդարանին ճառախօսութիւնք, և չափաբանական նուագք յօրինեալ ի յարգոյ վարժապետաց Կեդրոնական Ազգային ուսումնարանին, և քաղցրաձայն տաղերգութիւնք յաշակերտաց, որոց իմաստ ի նպատակ վսեմ աւուրն ուղղեալ՝ ըստ պատշաճի էր խնդակցութիւն եւ և շնորհաւորութիւն թէ՛ առ Սրբազան Թեմակալ Առաջնորդն և թէ՛ առ համազգի եղբարս որոց ի վերջաւորին երգեցաւ ի կղերականաց «Աղբիւր կենաց և փրկութեան» շարականն։

Հուսկ ամենայնի, նոյն հոգեւոր Հօր մերոյ զգածեալ անդէն ջերմեռանդն փափուկ զգացմամբ՝ փոխադարձաբար աւետիս կարդայր ամենեցուն, և շնորհաւորէր զերջանկագէպ պատեհութիւն աւուրն, հետեւապէս մխիթարելով բարոյական և իրատալից ատենախօսութեամբ իւրով։ Նշանաւոր և յոյժ աղդու էր իմաստ այն ի լսելիս ամենեցուն թէ որպէս հանգեաւ հոգին Եղիայի ի վերայ Եղիսէի՝ հանգիցէ և հոգի երջանկայիշատակ Հայրապետաց մերոց ի վերայ Տ. Տ. Մակարայ Աստուածընտիր Հայրապետին մերոյ և շնորհ սուրբ հոգւոյն ծաւալեսցի ի նա և ի համօրէն հոգեւոր զաւակս Նորին։ Զկնի որոյ պատուասիրեալ ամենեցուն քեյֆիք և անուշեղէնօք և մատուցեալ ի համօրէն սուրբ

Աջոյ հոգեւոր Հօրն իւրեանց, մեկնեցան անտի բերկրագալուարթ ուրախութեամբ։

ԳԷՈՐԳ Կ. Մ. ՋՕՀՐԱՊԵԱՆՑ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ Ի»

ՌՈՒԹԸՐ, 17 դեկտ.

Անոնք որ ձմրան ժամանակ Ատլանտեան Ովկիանոսի վրայ երթեւեկած են, անշուշտ գիտեն թէ տարւոյն դեկտեմբեր ամիսն է երբ սոյն անսահման հեղուկ իւր կատաղութիւնը սանձարձակ կը թողու։ Ատլանտեանը ի մասնաւորի Անգլիոյ և Ամերիկայի մէջ տեղ ինկած մասը, հաստարակաց պողոտայի կը նմանի. թէ՛ առագաստանաւք և թէ՛ շոգենաւք, միեւնոյն գծին վրայ կ'երթեւեկեն, շատ անգամ առանց վտանգի, երբեմն ալ կենաց և ընչից կորուստ պատճառելով։ Քանի տարիներէ ի վեր շոգենաւուց ընկերութիւնք, մէկը միւսը գերազանցելու խորհրդով, սրընթաց նաւեր շինել կուտան և արդարեւ արուեստի այս ճիւղին մէջ այնչափ յառաջդիմութիւն եղած է որ տասը տարի առաջ հրաշք պիտի նկատուէր երբ ըսուէր թէ վեց օրուան մէջ Անգլիայէն Ամերիկայ կը հասնին շոգենաւք. այսօր այնչափ դիւրութեամբ կ'երթեւեկեն, և դեռ արագընթաց նաւուց սահմանը լեցուած չէ. զի կը յուսացուի թէ չորս օրուան մէջ ալ շատ դիւրութեամբ կտրել կարելի է երեք հազար մղոնի չափ ճամբայ մը։ Իրաց այս վիճակին մէջ թէ Անգլիոյ և թէ Ամերիկայի ժողովրդոց մէջ խորհող մաս մը միջոցներ կը փնտռէ Ովկէանի վրայ յաճախ պատահած արկածներու կամ վտանգներու առջեւը առնելու նպատակաւ. և կը ջանան համոզել զնաւապետս թէ արեւելքէն արեւմուտք նաւարկելու համար մասնաւոր գիծ մը որոշուի, որպէսզի հակառակ կողմէն եկող նաւերու բաղխելու վտանգը մէջտեղէն վերնայ։ Ինչպէս որ յայտնի է Ովկէանի վտանգները երեք կամ չորս են. առաջինն է զիրար բաղխելու վտանգը, որ շատ անգամ մառախուղի ժամանակ կը պատահի. երկրորդն է այն ահագին սառնակոյտերը որոնք հիւսիսային բեւեռէն գալով կ'անցնին կ'երթան Հնդկական ծովը և կ'անհետանան։ Սոյն սառնակոյտք երբեմն մղոններով երկայնութիւն և լայնութիւն կ'ունենան, որոնց արտադրած պաղութիւնը իւրեանց գոյութիւնը կ'զգացունէ նաւաստեաց. իսկ եթէ աղօտ մանր և ծովը մակերեւոյթին հաւասար կամ ծովէն քիչ բարձր ըլլան, ահա յայնժամ նաւերու վտանգը կ'աւելնայ, սառնակոյտերու ներկայութիւնը զգացնելու չափ պաղութիւն ազդել կարող չըլլալուն պատճառաւ։

Երրորդ և աւելի մեծ, կամ չաւ եւս բնական ահարկու վտանգ մը կայ Ովկէանի վրայ. մասնաւորապէս դեկտեմբեր ամսուն մէջ, և այն է ալիքներու տարօրինակ մեծութիւնը։ Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնն ուզելով գիտնալ թէ Ովկէանի ամենապարզուրելի փոթորիկի ժամանակ ծովուն ալիքները որչափ կը բարձրանան, մասնաւոր պաշտօնեայներ կը կարգէ զանոնք քննելով տեղեկագրելու համար և անոնց տեղեկագիրէն կը քաղեմք մէկ քանի հետաքրքրական տեղեկութիւններ, որոնք հաւանականաբար օգտակար կրնան ըլլալ մերայնոց։ Կը տեղեկագրեն թէ Ովկիանոսի ամենէ կատաղի հովը միշտ արեւմուտքէն կը փչէ. որովհետեւ Մեքսիկոյի ծոցէն դէպի արեւելք վազող հոսանքը (Կըլֆ Ըսթրիմ) որուն վրայօք Արեւելք գրած էր ասկէ առաջ, կ'ընկերանայ քամիին և այնչափ բարձր ալիք չը յարուցաներ. իսկ երբ քամին արեւելքէն է և ուժգին, յայնժամ սոյն հոսանքին բաղխելով բաղխելով ահագին բարձրութեան կը հանէ ալիքները եւ յոյժ վտանգաւոր տարր մը կ'ըլլայ նաւերու։ Մանրամասն տեղեկութիւններով և լուրջ քննութիւններով հաստատած են թէ արեւելեան հովով փոթորիկի ժամանակ Ովկէանոսի ալիքները մինչեւ հարիւր ոտնաչափ սոնտոնչափ կը բարձրանան, այսինքն երեսուն կանգունի չափ բարձր, որ ահագին բարձրութիւն ըսել է։ Հաշիւ եղած է միանգամայն թէ մէն մի ալիք երբ սոյն բարձրութեան կը հասնի, իւր մէջ կը պարունակէ հարիւր քսաններորդ հազար Թօնօ ջուր։

Սոյն ահագին քանակութեամբ ջուրին անհաւատալի բարձրութեան մղելու համար մէկ ժամու մէջ առնուազն ութսուն մղոն չու ունենալու է քամին, որ Ատլանտեան Ովկիանոսի համար տարօրինակ բան մը չէ ձմեռ ժամանակ։ Այս համառօտութենէս վերջը պարզեմք թէ նաւերու կամ շոգենաւերու վտանգը ի՞նչ բանէ առաջ կուգայ, քամիին զօրութենէ՞ն թէ ալիքներու չափազանց բարձրութենէ՞ն։ Ո՛չ մին և ո՛չ միւսը, կ'ըսէ տեղեկագիրը. այլ պարզապէս նաւեր կը թաղուին այն ալիքներուն մէջ և չեն կրնար դուրս ելնել. իսկ այն նաւեր որ կարող կ'ըլլան ալիքներուն վրայ ելնել և իջնել՝ առանց զանոնք (ալիքները) նաւուն մէջ առնելու, միշտ ապահով են, հակառակ քամիի խստութեան և ալեաց ահարկու մեծութեան։ Սակայն, կ'ըսէ նոյն հեղինակութիւն, նաւեր մասնաւորապէս սրընթաց շոգենաւեր ի նկատ առնելու են սա կէտ թէ փայտաշէն և երկաթեայ կամ պողպատէ շինուած նաւեր ճիշդ այն պահուն աւելի վտանգի ենթակայ են երբ ալեաց վրայէ ել և էջ ընել կ'սկսին. սա պատճառաւ թէ նաւերու յատակը առաւել կամ նուազ պարապ միջոց կը մնայ այն ատեն, որով յոյժ վտանգաւոր կացութեան մը մէջ կը դնէ նաւուն ապահովութիւնը։ Ահա տեղեկագրոյն վերջին մասը զոր կը թարգմանենք բնագրէն.

«Մեր քննութեանց գիտական մասն աւարտելէ վերջ պարտի ունիմք համառօտապատմել նաւերու ինչ որ մեզ պատահեցաւ մեր տասնեհինգ օրեայ ճամբորդութեան միջոցին։ Հակառակ մեր ջանից և հակառակ բոլոր գործածուած միջոցներու փոթորիկի ամենազօրեղագոյն միջոցին առ նաւուն հազար հարիւր ոտնաչափ հեղուկ մասս մեր նաւուն մէջ և երբ շոգեշարժ ջրհաններ սոյն ահագին ջուրը յաղթել կը ջանային, ահա շոգենաւուն տախտակամածը իւր երկայնութեամբ ճեղքուելով՝ թէ մեքենաները և թէ ջրհանները արգիլեցին գործելէ, որով մեր և նաւուն վտանգը սպառնալից երեւոյթ մը առաւ։ Տարւոյն այս եղանակին մէջ (նոյեմբեր—դեկտեմբեր) ամեն նաւապետի պարտականութիւնն է, կառավարութիւնը զիրենք պատասխանատու բռնելու է նաւերու ջրհանները խնամօք քննել և բնորել, և այս կերպով Ատլանտեան Ովկէանի վրայ պատահած վտանգներու մեծ մասը պիտի կարելի ըլլայ վերջանալ մասնաւորապէս մեր ժամանակները երբ շոգենաւք անանց կայծակի արագութեամբ (20—25 մղոն մէկ ժամու մէջ) կ'ելնեն և կ'իջնեն այն ահագին բարձրութիւնները, իրենց խաչափայտերը ծովուն մէջ, դէկը օդին մէջ, պտուտակը քամին կը ծեծէ և նաւաստիք՝ նօթի, քնհատ, ուժաթափ և յուսահատ միօրինակ կը հայհոյեն, կը մերժեն աշխատիլ զի անկարող են, ամենուրեք մահ կը տեսնեն և չեն մխիթարուիր։ Ահա սոյն վիճակին ենթարկուած մնացինք մեք եւս 48 երկար ժամեր. առանց յուսոյ և առանց օգնութեան, բայց վերջապէս մեր ազնիւ նաւը և մեր անվեհեր և ուշիմ նաւապետը յաջողեցան փրկել թէ մեզ և թէ մեր քննութեանց արդիւնքը, որոնք պէտք է օգտակար ըլլան ընդհանուր նաւաստեաց։»

*
* *

Մեր մէջ եթէ կան այնպիսի պարզամիտներ որք կը կարծեն թէ Ազգային Երեսփոխանական ժողովը լուսաւորեալ ազգաց ժողովներու նման օրինաւոր և կանոնաւոր չը գործեր, թող կարդան հետեւեալ թարգմանութիւնը զորս Միացեալ Նահանգաց ծերակոյտի ժողովի երէկուան (16 դեկտ.) օրագրէն կը քաղեմք։ Պ. Սօլսպըրի կ'ըսէ թէ Միացեալ Նահանգաց Խորհրդարանին նախատինք մ'է որ կը ներէ այս սատրձան գինեմոլութեան, և այս աճարը (ժողովյ չենքը) պարզ գինետան մը կը նմանցէ։ Պ. Քօբբի կ'ըսէ թէ «ես միշտ կ'ատեմ գինեմոլութիւնը, բայց աւելի արբեցեալներ տեսած եմ ծերակոյտի անդամոց մէջ քան իւրեանց սպասաւորաց մէջ և ես տեսայ առաջարկ մը որ մէկը թողուեցաւ, ծերակոյտի անդամոց մեծ մասին արբեցեալ ըլլալուն պատճառաւ»։ Պ. Ֆրայ կ'ըսէ թէ «երկու երեւելի անդամներ ըսած են ինծ թէ քանի տարիէ ի վեր այնչափ գինեմոլութիւն եղած է մեր ժողովներուն մէջ որ շատ անգամ վէճ, կռիւ և բուռն հարուածներու պատճառաւ նախագահը ստիպուած է նիստը վերջացնել» ... եւ, եւ։

Մ. ԹՈՓՃԱՆԵԼԵԱՆ

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ԽԵԶԱՓԱՌՔ

Նախկին բնագէտք խեչափառը կը կոչէին Ա—ժ—ս ֆ—ի—ք կամ խեցգետնին գետակի, բուն խեցգետնէն զանազանելու համար։ Հազիւ 50 տարի կայ որ Միլն Էտուարտս գիտել տուաւ որ խեցգետնին և խեչափառին մէջ մեծ տարբերութիւններ կան և առաջարկեց որ խեցգետնին անունը Ա—ժ—ս միայ և խեչափառինը Հոմարիւս։

Խեչափառին մարմնոյն ձեւը բաւական ծանօթ է, ուստի և աւելորդ է հոս նկարագրութիւն մ'ընել երկարօրէն. բաւական է ըսել թէ, մինչդեռ վերին կարգի կենդանեաց կարծր մասերը ներքին կողմն են և վերադգեցած են կակուղ մասերով, խեչափառին կարծր մասերը դուրսի կողմն են. սատի է որ խեցեմորթ անունն իրեն կը յատկացնեն, ինչպէս նաեւ մարախներու և շատ մը նման կենդանեաց։ Ինչպէս գիտենք, խեցին կը կարմրի եփելով, վասն զի եռացումը կալոյտ գունաւորող նիւթը կը ջնջէ՝ վերնամաշկին մէջ կարմիր նիւթին հետ բաղդրուելով, և այս վերջինն երեւան կ'ելնէ։

Խեչափառն ամեն տարի ամառուան սկիզբը կեղեւ կը փոխէ. իւր ստամոքսը կրային երկու տարերք կը պարունակէ, որ առնօք Ա—ժ խեչափառի անյարմար բառով կը նշանակէին։ Ասոնք կրածխատ թթու մեթերներ են որք սահմանեալ են անստոյն խեցիին նորոգութեան նիւթ մատակարարելու։

Եթէ խեչափառի կտոր մը բարկ քացախի մէջ դնեն, բնածխատ թթուի պղպջակներ կ'ընդոստնուն և քիչ ատենէն կակուղ, թիթեղային մօշի մը կը մնայ, մինչդեռ լուծման մէջ կիր կը դտնեն։

Խեչափառը կը սնանի անասուններով կամ բոյսերով, ողջ կամ մեռեալ, թարմ կամ փտեալ։ Կ'ըսեն թէ շատ անգամ արշաւանք կ'ընէ ցամաքի վրայ բուսական սնունդ մը գտնելու համար։ Խոռոչներն իրենց պատեանովը կը լափէ, և բնաւանեաց տկար անդամները չեն խնայուիր։

Փարիզ միայն, ամեն տարի, 6 միլիոն խեչափառ կ'սպառէ։ Ֆրանսայի գետակաց բերքն այս մասին սպառումէն նուազ է։ Գերմանիա և ուրիշ երկիրներ մեծ քանակութեամբ հոն կը ղրկեն այս խեցեմորթէն։

Խեչափառաց արուեստական մշակութիւնը փորձուած է ընդարձակ կերպով։ Իրենց առաւակաց մէջ կը շատցնենն պատշաճ կարգադրութեամբ մը և կրնան զանոնք պարարտացնել, ինչպէս որ Էգարի և Ռամպույէի շրջականները կ'ընեն։

Ամեն մարդ գիտէ խեչափառը բռնելու կերպը։ Ջկնորսը վտակին մէջ կը մտնէ և զանոնք իրենց թաքստոցէն կը քաշէ, կամ թէ ջուրին մէջ կ'ընկղմէ ուռկաններ կարթեալ գործերով և շուտով վեր կը վերցնէ երբ կը կարծէ թէ խեչափառները վրան եկած են, կամ աւելի աղէկ կերպով գիշեր ատեն եզերքին վրայ կրակ կը վառեն և խեչափառները լուսաւորութենէն յանկուցեալ կ'որսացուին ուռկանով կամ ձեռօք։ Խեչափառին միսը շատ կը փնտռուի և իրաւամբ։ Իրաւ է որ քիչ մը ծանր է, բայց խեցգետնին մսէն նուազ դժուարամարս է։ Ճաշակի փափկութեամբ զայն կը գերազանցէ։ Մէկ խօսքով առողջ և կազդուրիչ սնունդ մ'է։

Խեչափառները զանազան կերպով կը պատրաստուին. մեր մէջ սովորութիւն է զանոնք խաշած ուտել։

Ոմանք չեն կրնար խեչափառներ ուտել առանց իրենց առողջութիւնը խանգարելու։ Ատենօք մը կը փսխէր ամեն անգամ որ խեչափառ կ'ուտէր։ Ոմանց ալ փնգտուք և քնատութիւնը կը գրգռեն։ Խեչափառաց անմարսողութիւնը կրնայ խաղաւարտներ յառաջ բերել։

Անցեալ դարուն մէջ խեչափառաց վրայ ուրիշ վէպեր կը գտնէին։ Վան Հէլմոն, հռչակաւոր մեծ տարրածուն, կ'ըսէ թէ Պրանտըպուրկի մէջ ուր խեչափառներն առատ են, վաճառականներն սովորած էին գիշեր ատեն զանոնք վաճառանոց տանիլ, վախնալով որ չըլլայ թէ խոզ մը կառքին տակէն անցնի։ Եթէ այսպիսի դժբաղդութիւն մը պատահէր, առաւօտուն բոլոր խեչափառները մեռած պիտի գտնուէին։ Ուրիշ հեղինակ մը կ'ըսէ թէ խոզերու ախոռի մը կամ խոճկորներու հօտի մը արտաշնչմանք իսկոյն կը մեռցնեն խեչափառները։ Միւս կողմանէ նեխած խեչափառին հոտը, հոտ որ սաստիկ ուժով է, կարող է նոյն իսկ խլուրդներն իրենց բնակարաններէն արտաքսել։

Ատենով բժշկութեան մէջ շատ կը գործածուէր խեչափառին խեցին փոշին կատաղութեան դէմ և ա—ժ խեչափառաց անուանեալ կրային գոյութիւնը՝ իբր ծծից և հակաթթու։ Այս փոշին մի միայն կրածխատ թթուի փոշւոյն զօրութիւնն ունի։

Իպոկրատ խեչափառաց արգանակով լոյ թոքախտը բժշկած է։ Կ'երեւի որ Իպոկրատի միքրոպները նուազ չար էին քան թէ մեր հաշակաւոր Պ. Քօխին, սուրճնեւ ա—ժ—ի հայրը, որուն Գաղղիացի Նախարար մը Պատուոյ Լեգէոնի նշանը շնորհեց գիտութեան, մարդկութեան և Գաղղիոյ մէջ հընտախտի ատեն մատուցած ծառայութեանցը համար։

Մ.

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ 1886

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
Գին 3 Ղրուշ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ (ԱՐԱՄԵԱՆ)

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Օրացոյց եւ Գուշակութիւնք օդոյ. — Տարեդարձ Ծննդոց և Գահակալութեանց Վեհապետաց. — Ցանկ Օսմ. Սուլթանաց. — Աւագանի Կայսերական պալատան. — Նախարարք Բ. Դրան. — Մեծ պաշտօնատարք մայրաքաղաքին. — Հրամանատարք բանակաց. — Կուսակալք՝ Եւրոպական, Ասիական և Ափրիկեան նահանգաց. — Առանձնաշնորհեալ նահանգք. — Ցատուկ կառավարեալ երկիրք. — Պատրիարքունք և Ազգապետք. — Օսմանեան դեսպանք. — Դեսպանք և հիւպատոսք օտար Տէրութեանց ի Կ. Պոլիս. — Վիճակագրութիւն Թուրքիոյ. — Հայազգի աստիճանաւորք և պաշտօնեայք Օսմանեան Տէրութեան. — Հայրապետութիւն Հայոց. — Կեդրոնական Վարչութիւն Հայոց Թուրքիոյ. — Ազգային Ընդհ. Ժողով. — Առաջնորդական վիճակք Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ. — Վիճակք Երուսաղեմայ, Կիլիկիոյ, Աղթամարայ եւ. — Մայրավանք. — Վանօրայք. — Վիճակագրութիւն Կ. Պոլսոյ Թաղօրէից. — Բարեգործական և կրթական հաստատութիւնք. — Վիճակք և վանք ի Ռուսաստան, ի Պարսկաստան և ի Հնդկաստան. — Հայազգի աստիճանաւորք եւ պաշտօնեայք Ռուսական, Պարսկական և այլ և այլ Տէրութեանց. — Հռոմէական հայ համայնքութիւն. — Դասատուք Պետական վարժարանաց. — Բժիշկք քաղաքական և զինուորական. — Փաստաբանք Օսմանեան և օտար դատարանաց. — Արուեստագէտք. — Լրագիրք եւ պարբերական հրատարակութիւնք զանազան տեղեաց. — Պարզատոմար օրացոյց. — Վիճակագրական ցուցակք համայն պետութեանց. — Ծանուցմունք։

Կեդրոնատեղին է տպագրական Գրատունը, Կ. Պոլիս, Ցակոբեան խան Թիւ 14։

ԾԱՆՕԹ. — Այս օրացոյց տպագրութեան մէջ 300 էջերէ աւելի հատած է՝ նախորդ տարիներէ աւելի ընդարձակ և վերջին վիճակագրական տեղեկութիւններով ճոխացեալ, առանց գնոյ յաւելման։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

ՅԻՒՍԿԻՒՏԱՐ

Սոյն վարժարանի ձմրան շրջանը պիտի սկսի Յունվար 8/20ին։

Աշակերտուհեաց մասնաւոր խնամ կը տարուի ի ձեռն փորձառու ուսուցչաց եւ տեսչուհեաց որք եկած են Ամերիկայի բարձրագոյն ուսումնարաններէն։

Ծնողք կը հրաւիրուին գալ տեսնել մեծ առաւելութիւններն զորս վարժարանին հաճելի դիրքը, ընդարձակ շէնքերը, և պարտէզները, և բոլոր կարգադրութիւնք կը մատուցանեն վասն առողջութեան, ապահովութեան, և բարւոք դաստիարակութեան իւրեանց դստերց։

ՎՃԱՐՔ

Գիշերօթիկ աշակերտուհիք,	տարեկան	30 ոսկի	
Ցերեկօթիկ	»	» 4	»
Դաշնակի դասի համար	»	» 8	»

Դպրոցի լեզուն Անգլիերէն է, բայց լաւագոյն պատրաստութիւնք կան ուսուցանելու Հայերէն, Տաճկերէն, Գաղղիերէն, Յունարէն և Պուլղարերէն։

ԱԶԴ

ՏՕՔԹՕՐ Բ. ՃԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ՝ այժմ իւր բնակութիւնը Գում-գափու Պատրիարքարանի փողոց թիւ 17 տունն հաստատած ըլլալով, պատրաստ է ամեն օր իրեն դիմող հիւանդներն ընդունելու։

Նաեւ Չորեքշաբթի օրերն ալ ժամն 7-10 ձրիապէս պիտի դարմանէ։

3—8

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԱՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Զէրէֆիւլղ սըրա գալասը ատէտ եւիզ պէհեր ատէտի օն տէօրթ ղուրուշ օն պէշ փարայա.

Ջամթալ ղէյթուն թահթասը ատէտ պէշ պին պէհեր ատէտի իւչ ղուրուշ օթուզ պէշ փարայա.

Պէեազ սարօթ թահթասը ատէտ իւչ պին պէհեր ատէտի պիր ղուրուշ օթուզ պէշ փարայա.

Ինէպօլուտան բօյըալըգ ատէտ իւչ պին պէհեր ատէտի պիր ղուրուշ օն տէօրթ փարայա.

Պիր սէնէ խիթամընտա գատար լիւզումի օլան մըգտարլարը ալընմագ իւզրէ միւնագասայա գօնուլտու.

Գըրմըզ թախտաը պէհեր ատէտի օթուզ պէշ փարայ.

Մաթարա թախտաը պէհեր ատէտի օն իքի փարայա.

Խուրճ չէլիկի պէհեր ատէտի օթուզ փարայա.

Ֆընտա իփի չէլիկի պէհեր ատէտի սէքիզ փարայա.

Շրափնէլ փալասքա թահթասը պէհեր ատէտի էլլի փարայա.

Ֆընտա իչուն տելիքլի սապ թահթասը պէհեր ատէտի օն պէշ փարայա.

Սանթիմէթրօլու գափաղ փալասքա թահթասը պէհեր ատէտի պիր ղուրուշ օթուզ փարայա.

Օլուգլու նիշանկեահ կլափը թահթասը պէհեր ատէտի օթուզ պէշ փարայա.

Սէյար թօրճուլա մախսուս գափաղ փալասքա թահթասը պէհեր ատէտի պիր ղուրուշ եիկիրմի փարայա.

Մաթարա տրպ թահթասը պէհեր ատէտի տէօրթ փարայա.

Օդ պաշը չէլիկի պէհեր ատէտի եիկիրմի պէշ փարայա.

Սիւվարի փալասքա սանտըղը պէհեր ատէտի գըրգ փարայա.

Գալըն հէըլի իփի պէհեր գըյէյի ճէտուէլի պէշ ղուրուշ օթուզ փարայ.

Եէրլի խմալը չէքմէ ֆընտա իփի պէհեր գըյէյի ճէտուէլի օն պիր ղուրուշ օթուզ փարայա.

Եէրլի խմալը համուտ գըննապը պէհեր գըյէյի ճէտուէլի օն պիր ղուրուշ օթուզ փարայա.

Թէյէլմի գըննապը պէհեր գըյէյի ճէտուէլի եիկիրմի եէտի ղուրուշա.

Նիզամիյէ սէրաճխանէ վէ գալէվրախանէ անպարը իչուն միւպայէա օլունմագ իւզրէ միւնագասայա գօնուլան պալատէ մուրագգամ եիկիրմի գալէմ էշեա ֆիյաթը մուրագգամլէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ քրանունի սանիի բուլունտուղի պիրինճի չարշէնպէհ կիւնինէ գատար պէհեր կիւն միւնագասալարը պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վէրիլէճէկլինտէն իւժա իթմէկէ վէ իզինի բէնչշէնպէհ կիւնի եւզտէ պէշ թէնզիլինէ բաղլըպ պուլունտուղու մազամը սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

28 Բէանունի էվվէլ 1885

1—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹԸՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 1,718,462

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վնասնին 11,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԻԼԱՆ

ԴԱՔԻ ՍԵՐԱՄՔԵՐԻ

Նիգամիյէ էրզագ անպարը իչինտ միւպայեասը մինադագատա օլան պին սանտըգ Ամերիգա կաղըն պէհէր սանտըղը օթուզ պիր զուրուշտա թալիպի ճօհտէսինտէ օլուպ իչպու քեանունը եվվէլին նիհմի սէքիզինճի ճումա իրթէսի կիւնի գարարը դամիսի վէրիլէճէյինտէն վէ օթուզբինճը բաղար իրթէսի կիւնի եւուղաէ պէշ թէնպիլի գապուլ օլունաճաղընտան, թէնզիլ իլէ խիթամ թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ուսուլիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իլէմէլէրի իլան օլունուր։

26 քեանունի էվվէլ 1885

3—3

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1886

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Գին 40 փարա

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։ Մասնաւոր վաճառատեղին է Գավաֆեան գրատունը։

ԳՐԱՍԵՆԵԿԻ ՕՐԱՑՈՅՑ
ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ
1886

Այս Օրացոյց այս տարի ևս հրատարակուած է աւելի կատարելագործեալ։ Մէկ ակնարկով ցոյց կուտայ տարին, ամիսը, օրը, թէ՛ հին և թէ՛ նոր տումարով, տաճկական ամիսներն և օրերը, եւրոպական, յունական և հրէական տօներն և օրերն, խրաքնչիւրն ամէն ազգին յատուկ գրերով ու թուանշաններով։

Զարդարեան Օրացոյցը պատէն կախելու սահմանուած օրացոյցներու կատարելագոյնն է այժմ։

Կեդրոնատեղին է Զարդարեան վաճառատուն Սուլթան-Համամ փողոց թիւ 14 և կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով և Զարդարեան գրատունը։

Նաև Պահճէ-Գաբու ջրավաճառ Թօղոս և Ցախոբ աղաներու խանութն։

ԳԻՆ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԽԸՏԻՎԻԷ

ՈՒՂՂԱԿԻ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

Պէհէրա շոգենաւը, նաւապետ Բօչէր, յառաջիկայ չորեքշաբթի, Յուն. 13, ժամը 4ին պիտի մեկնի, ի Տարտանէլ, Միտիլլի, Պիրէոն և Ալեքսանդրիա, ուր պիտի հաղորդակցի Սուեզոյ և Կարմիր ծովու գծին հետ։

Խըտիվիէ Ընկերութեան շոգենաւք Կ. Պոլսէն կը մեկնին ամէն Չորեքշաբթի երեկոյները, Տարտանել, Միտիլլի, Իզմիր և Պիրէա հանդիպելով։

Աղեքսանդրիա կը հասնին Երկուշաբթի առաւօտները։ Ուղևորութիւնք կը տևէ չորս ու կէս օր։

Ուղևորներուն և ապրանաց համար դիմել Պոլիս, Կամուրջին քով, Վալիտէ-Սուլթան խան և կամ Ղալաթիոյ ճիւղը, Վօյվօտա փողոց, Եուսուֆ Իզզէտին խան։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՔ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Առաջին կարգի սեղան։ Ընտիր կապաս կին մը յատկացուած է տիկնանց սրահին։ Միանգամայն իւրաքանչիւր շոգենաւի մէջ Եւրոպացի բժիշկ մը կը գտնուի։ Առաջին առանձնի տոմսակք մինչև երեք ամիս ընդունելի են, դիւրութիւն ընծայելու համար անոնց որք իրենց ճանապարհորդութեան շրջանին մէջ շոգենաւին հանդիպած ո՛ և է նաւահանգիստն ելնելով, օրերով ժամանակ անցունեն և յաջորդ շոգենաւով իրենց ճամբորդութիւնը շարունակել ուզեն։ Անհատից երեք անդամէ բաղկացեալ ընտանեաց տոմսակաց վրայ %՝ 10 զեղչ մը կը լինի։ Երթ ու դարձի տոմսակաց վրայ %՝ 10 զեղչ մը կը լինի, ի բաց առեալ ճաշը։ Ընտանեաց համար այս զեղչն %՝ 15 է։ Երթ ու դարձի տոմսակք մինչև վեց ամիս ընդունելի են, եթէ Ապրիլի սկիզբէն մինչև Յուլիսի բոլորը գտնուին, իսկ տարւոյն միւս ամիսներուն մէջ մինչև երեք ամիս ընդունելի են։

Ծանօթ. — Խըտիվիէ ընկերութեան Կարմիր ծովու մէջ բանող շոգենաւներն ամէն ուրբաթ Սուէզէն ելնելով, շաբաթը մէկ անգամ Եամպու, Ճիտտէ և Սուաքիմ, և տասնհինգ օրն անգամ մը Մասավա, Հօտէյտա, և Ադէնի ծովածոցին մէջ, Թաճուրա, Էյլեա, Պարպարա և Ադէնի նաւահանգիստները կը հանդիպին։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Ղալաթիա, Քօմիսիօն խանին դիմացը թիւ 9, Դ. Փ. Զօրուեան էֆէնտիի գրասենեակը 1886 փետր. 1 (20 յունվար ըստ յունաց) Արքունի փոխառութեան մէջ քաշուելիք Րումէլիի երկաթուղեաց սրճնթուղթերու ամբողջ գումարը շահող մէն մի բաժնետոմսը 5 Ղրուշի կը ծախուի, նաև Եւրոպիոյ մեծագոյն գանազան խակական արժեթուղթեր ու «լօթո» կանոնին ու կը ծախուին ու շահուած թիւերու փոխար. ժէքները պաշտօնական ցուցակներու համեմատ անմիջապէս կը վճարուին. նաև Օսմանեան կառավարութեան քուփոն ու ռէնթեր, մասնաւորապէս Տօյչէյէ քուփոն, որոնցմով առանց պաշտօնատան դիմելու, պաշտօնական վաւերացեալ ռէնթերը կ'ըլլան։ Նաև բոլոր թղթապետութեանց վերաբերեալ կալուածական ամեն գործողութիւնք կը կատարուին։

Վերոյիշեալ դրամատունը դիմող Մեծարգոյ յաճախորդք թէ մանրամասն տեղեկութեան և թէ գործոց կարգադրման մասին ամէն դիւրութիւն պիտի ունենան։

ԷՎԳԱՖԸ ՀՈՒՄԱՅՈՒՆ

Պիրինճի Գօրինա մալի սարամաչէթ, ատէտ 30550, պէհէր բաքէթի աէօրտիւք սարամաչէթ ճէտիտ գըյէ 398 կրամ 740, պէհէրի 100 տիրհէմլիքտէն սարամաչէթ ճէտիտ գըյէ 12, խամ չեմիի տըղլ ճէտիտ գըյէ 1603 կրամ 681, հասըր սիւբիւրկէսի ատէտ 400, իւղերլերի տէրի գարը թահթա սանտըգ ատէտ 55, սիւրրէի հիւմայուն միւբէյյիթլիպաթընըն վագը իչիւն սարը սախթիյան ամչէ քիսէսի ատէտ 350, կաղ թէնէքէսի մա թահթա սանտըգ թագըմ 750, իւղերլերի եէչիլ չուհա գարը սանտըգ ատէտ 11։

Միւսպաաղընա լիւզում կէօրիւնէն պալաէ նէվ վէ մըգտարը մուրագ դամ 5 գալէմ սարամաչէթ իլէ էշեայի սաիրէնին միւնագասալէրի իճրա օլունաճաղը ճիհէթլէ, թալիպ օլան թիւճճարըն չէհրը ճարիի րուզ մինին 28ինճի ճումա իրթէսի կիւնինտէն իթիպարէն նիւմունէլէրի իլէ պէրապէր էվգաֆը հիւմայուն մէճլիսը իտարէսինէ միւրաճաաթ իլէմէլէրի իլան օլունուր։

25 քեանունը էվվէլ 301

2—3

ՆԻՒԲՕՍԻՍ, ԴԵՂԹԱՓ ԸՆԴԴԵՄ ԾԽԱԽՈՏԻ

ՔԷՄՄԸՐԻԽԻ ՄՍԵՂԷՆ ԲԷԲԴՈՆ

ՈՒՏԵԼՈՅ ՀԻՒԱՆԴԱՑ ԵՒ ԱՊԱՔԻՆՈՂԱՑ ՀԱՄԱՐ

Ախորժելի համ և հոտ ունի, դիւրաւ կը լուծուի և մանաւանդ ամենազօրաւոր դարման է ստամոքսի տկարութենէ նեղուող հիւանդաց համար։

ՊԱՏԻՒՈՅ ՎԿԱՅԱԳԻՐ. Ոսկեայ միտալ 1885ի Անվերսայի համաշխարհային Ցուցահանդէսին մէջ։

Կը ծախուի գլխաւոր դեղարաններու
Բերա, Բրիտանական դեղարան — Պոլիս, Վ. Ծաննիի դեղարան
» Ֆրանսական » — » Քիւչիւքեան եղբ. »

Ֆրանսայի և օտար երկիրներու ամէն հոտավաճառաց և վարսայարդարաց քով։

La VELOUTINE
Poudre de Riz spéciale
PRÉPARÉE AU BISMUTH
Par CH^les FAY, Parfumeur
PARIS — 9, Rue de la Paix, 9 — PARIS

ՆՈՐՏՏԱՑՉԻ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՀԱՄԲՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ չահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան։

ՇՆԷՅԼԸՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ
50

ԽԱՐԻՍԽ
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ՎԻԵՆՆԱ Հաստատեալ 1858ին

1883 Դեկտեմբերի 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր 80,741,893·45 Փրանք։

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն %՝ 25 շահ կ'ընեն։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41 ½ %՝ շահ կ'ընեն։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ։ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 286 Փրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Փրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օծիտոք)։ Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Փրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ. ասկէ զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 %՝ շահուց՝ 298·30 Փրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Վերջամեայ վճարելի կրկին ապահովութեան բաժինն է տարին 116·19 Փրանք։

Թղթակցութեան համար ընդհանուր ներկայացուցիչ
ՄՕՐԻՍ ՊԻՐՔՉԻ
Գրասենեակք, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, թիւ 29, Գերմանական Թղթատան վրայ։

Ընկերութեան սեղանաւորն է Ս. ԱՍԼԷՐ

ՉՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՄԷՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն շաբաթ կ'անցնին Լիվէրփուլէ և Միջերկրականի մէջ։

Անուանք	Թօննոյ	Անուանք	Թօննոյ
Սերվիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալեբբօ	3,000	Նանթա	2,500
Պօդնիա	4,600	Բավարիա	5,000
Գալապրիա	2,500	Բալմիրա	3,000
Բրիթիշ Քուին	4,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալօնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տեմերարա	2,500	Սայտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քեսար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Սարթէնիա շոգենաւը, նաւապետ Բրդ, Լիվըրփուլէն աստ հասաւ և ի մօտոյ վերստին Լիվըրփուլ պիտի ուղևորի Զմիւռնիոյ ճամբով։

Առաջագրեալն արտօնութիւն ունի ուղևորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եօրքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հայիրլի փաշա խան Ղալաթա

511

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլէ և Բօնէի մէջ կանոնաւոր բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մեօրի, որ դեկտեմբեր 30ին Մարսիլիայէն և յունվար 6ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Այտին շոգենաւն այսօր կը մեկնի ի Մարսիլիա։

Ուղղակի երթալ ուղևորութեան

Նաւուղղէքի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

514

Ցարգոյ հասարակութեան կը ծանուցուի թէ Ղալաթիա Եէնի-Ճամիի դրան կից թիւ 13, Ս. Մ. Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ գտնուած բոլոր ապրանքները չատ զեղչեալ գներով կը ծախուին հոկտեմբեր 20 երկուշաբթի օրէն ի վեր։

Ցարգոյ հասարակութիւնը կը հրաւիրուի այցելել յիշեալ վաճառատունը և օգուտ քաղել այս պատեհութենէն։

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօննոյ	Անուանք	Թօննոյ
Ալպանօ	2,000	Լեանտրօ	4,500
Անճելօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարատին	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթելլօ	5,000
Գէյրս	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օգրանդօ	4,500
Գամեօ	2,100	Օդդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալերմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասգեր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Էրագօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմեօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալերնօ	4,000
Կիտանօ	2,200	Սարֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտիօ	2,200	Սօրենդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիւօ	2,300	Քասնդօ	3,600
Քելրօ	2,000	Եէտտօ	1600
Քօֆսօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

Ուինլըսօ շոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասած, պարպած և Օտեսա ուղևորած է։

Թէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Մօնռօ, ընդհանուր վաճառքով ամսոյս 4ին Հըլէն մեկնած է Կ. Պոլիս գալու համար, և ամսոյս 22ին աստ կ'սպասուի։

Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԵՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

514

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրփուլէ և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօննոյ	Անուանք	Թօննոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆերոս	4000	Նեֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Սեսոստրիս	3250	Ադրանդիք	1700
Թիպս	3250	Լոգիոս	800
Մեմֆիս	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սեփիլ	700
Սֆինքս	3000		

Սֆինքս շոգենաւը, նաւապետ Քրուք, Լիվըրփուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Թէպս շոգենաւը, նաւապետ Տըֆֆի, յունվար 9ին Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹԱԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց, Ուիթալ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրփուլ

515

ԲԱԲԱԵԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրփուլէ, Միջերկրականի և Օտեսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թօննոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պըգս
Արարատ	2,500	Ռոտճըրս
Արգատիա	2,500	Քրուքշանք
Լագոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասետոնիա	3,500	Մարշ
Րումելիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Մասետոնիա շոգենաւն ընդհուպ պիտի ուղևորի ի Լիվըրփուլ։

Բլանտիտ շոգենաւն յունուար 2ին Պաթումէն աստ կուգայ և ի մօտոյ վերստին կը մեկնի ի Պաթում։

Պըլըմէիս շոգենաւն յունուար 2ին Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղևորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

513

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվէրփուլէ և Արևելեան մէջ։

Անուանք	Թօննոյ	Անուանք	Թօննոյ
Ալճերիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերիան	5500
Արգադիան	3700	Իլլիրիան	5500
Բավարիան	6000	Իսդրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթելեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրէնեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրոյ	700	Օբորթոյ	700
Էճիբշըն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ալճերիան շոգենաւը, նաւապետ Լաուրանսոն, այսօր Լիվըրփուլէն աստ հասաւ։

Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԸՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրփուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Ճիպրալդար, Պ. Ս. Քարվըր Եղբարք
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալդա, Ս. Քամիլլըրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտադօ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդօլ և ընկ.

512

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

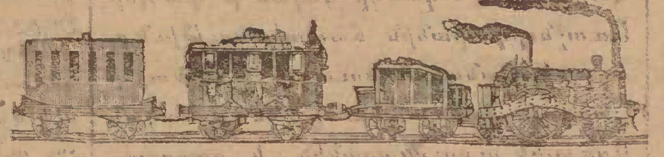

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբերի (Ն. Տ.) 1885, մինչև ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ — Առաւօտ (0–22), Իրիկուն (24–60); ժ. վ.

	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60
Կ. Պոլիս	6 17	6 50	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 55	1 31	2 31	3 2	3 40	4 18	4 44	5 23	5 44	6 14
Գում—գաբու	6 28	7 ...	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 ...	1 6	1 42	2 41	3 13	3 51	4 26	4 55	5 34	5 54	6 22
Եէնի—գաբու	...	...	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 4	1 10	1 45	2 45	3 17	3 55	4 30	4 59	5 38	...	6 26
Տավուտ փաշա	...	...	...	8 ...	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 7	1 13	1 49	2 48	3 20	3 58	4 33	...	5 41	...	6 29
Սամաթիա	...	...	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 18	1 54	2 53	3 25	4 3	4 38	5 5	5 46	...	6 34
Եէշիլ—գիւղ	6 37	7 10	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 21	1 59	2 58	3 28	4 9	4 41	5 10	5 49	6 4	6 39
Մագրիգիւղ	6 48	7 23	8 ...	8 24	...	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...	...	2 11	3 9	...	4 21	...	5 22	...	6 16	6 50
Այ Ստեֆանօ	...	7 33	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...	...	2 21	...	...	4 31	...	5 32	...	6 28	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 37	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ — Առաւօտ (3–25), Իրիկուն (27–1); ժ. վ.

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	1
Քիւչիւք Չէք	...	6 34	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 24	...	...	...	...	...	...	...	...	6 38
Այ Ստեֆանօ	...	6 44	...	7 45	...	8 44	...	9 38	...	...	11 20	...	1 34	...	2 33	...	...	...	4 48	5 39	...	6 51
Մագրիգիւղ	6 ...	6 55	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	...	...	11 31	...	1 45	...	2 44	3 20	...	...	4 59	5 50	...	7 5
Եէշիլ—գիւղ	6 13	7 8	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	12 48	1 58	2 23	2 57	3 33	4 8	4 46	5 14	6 4	6 38	7 26
Սամաթիա	6 17	7 12	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	...	10 16	11 16	11 48	12 52	2 2	2 28	3 1	3 37	4 12	...	5 19	6 08	6 42	...
Տավուտ փաշա	6 22	7 17	7 46	...	8 47	...	9 46	...	10 21	11 21	11 53	12 57	...	2 33	3 6	3 42	4 17	...	5 24	6 13	6 47	...
Եէնի—գաբու	6 25	7 20	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	...	10 24	11 24	11 56	1 ...	2 8	2 36	3 9	3 45	4 20	...	5 28	6 16	6 50	...
Գում—գաբու	6 30	7 25	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 1	1 5	2 12	2 41	3 14	3 50	4 25	4 56	5 33	6 21	6 54	7 40
Կ. Պոլիս	6 39	7 34	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 14	2 21	2 50	3 23	3 59	4 34	5 5	5 42	6 30	7 3	7 50

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բանող կառախմբոց միջև. Ուրբաթ և Կիրակի օրերն թիւ 20 կառախումբը կանգ պիտի առնու ի Ցլորիա։